

Epistole anselmi

illicitū sibi sacerdotiū vēdicaret lep̄ per cussus ē: filij q̄z aaron qz alienū ignē im posuerūt igne diuino cōsūpti sūt. Altē nū est enī ab ecclia t̄ a sacris canonibus est inhibitū: ne p̄ncipes t̄ seculares viri inuestituras nō solū sūdare s̄z nec electōi ep̄oz audeāt se violēter inserere. In septima q̄ppe synodo vt nostis scriptuz est. Sc̄rāt vniuersal' synod' diffiniuit nemine laycoꝝ p̄ncipū v̄l potētū se vix ingezere electōi v̄l p̄motōni ep̄oz. Si ḡ filij aaro qz ignē alienū intulerūt corporaliter puniti sūt isti qz laycīs a qbus alienuz ē eccliam suscepint spirituali gladio se riunt. Ēp̄os āt q̄ xitare in mēdaciū cōmutauerūt ip̄a xitare q̄ deus ē in mediū introducta a bti petri ḡfa t̄ n̄fa societe excludim' donec romane ecclie satis faciat t̄ reat' sui p̄odus agnoscāt. Qui cūḡ v̄o intra p̄dictas inducias inuestituras seu cōsecratiōē acceperūt a consortio fratrū t̄ ordiatoſ t̄ ordiatores alienos habem': nec eis ad excusationez deceptō sufficit qz t̄ pp̄ha ab alio pp̄ha decept' nec ideo mortē equalit. Rogam' itere caritatē tuā nos tuis sc̄is p̄cib' cōmēdari vt q̄nto pp̄ ad dñi passib' x̄tu tuū accelās nobis orōnū tuarū manū extēdas. Ōps de' qui te hui' stadij inuita uit ad cursū felici cōsumatōe p̄ducat ad p̄mum. De tribus mōis supbie.

A selimus seru' ecce canturariū a dilcō amico cuno salutē. Exigit caritas v̄fa vt de trib' illis modis supbie de qbus vob̄ locur' sū duos q̄ a memoria vobis exciderunt p̄ eplam n̄ram cōmemorē. Tres qdē illos cē dixi vñū in estimatōe idē qñ aliq̄s alti' estimat de se q̄ debeat: p̄ quē dicit. Moli altū sape. Et quē negat in se fuis se q̄ dicit. Dñe non ē exaltatū cor meū t̄ q̄ secundū. Ali' est i volūtate qñ aliq̄s alti' se v̄lt tractari aliq̄ mō q̄ debeat p̄tra quē dicit. Quō potestis credere q̄ glaz qritis abinuicē, t̄ diē hois nō desidera-

ui tu scis. Ali' est i ope: p̄tra quē dñs dē Lū inuitat' fueris ad nuptias nō discūbas in p̄mo loco. Iste ē qñ hō seipm tractat altius q̄ debeat. Contra singulos istos modos p̄la inueniunt dicta i sacra sc̄ptura si inqrant. Cōtra oēs dī. Qui se exaltat humiliabit' t̄ supbie de' resistit t̄ m̄lta alia. De his trib' qñ singula queq̄ sola ē illa ē lenior: q̄ in solo ope ē qz nō sit nisi p̄ igrātiā t̄ tñ virtū ē qz corrigēdū est. De alijs duab' illa q̄ est i sola volūtate dānabilior: ē qz scienter peccat. Illa q̄ est in estiatōne sola insanabil: ē: qz non se ostēdit t̄ iusta sibi videt. Si ergo iste tres supbie singule considerent tres simplices possunt dici supbie. Si v̄o bine t̄ bine intelligāt tres duplices inueniunt. Si v̄o tres siml' cōiugātur erit vna triplex: t̄ sic est septē. Tres simplices tres duplices vna triplex. Cōtra istas supbias sūt mēbra humilitatis. id est vt humiliter q̄s sentiat deseet q̄s tum ad tractatum t̄ conuersationē alio ruz humiliter velit dc se t̄ ipē humiliter tracter se. Pro singulis modis superbie dicitur homo supbus. s̄z pro singul'mēbris humilitatis vel pro duobus nō omnia membra siml' sint non dicitur homo humilis sicut vno membro languente dicitur homo eger: sanus aut̄ non dicitur nisi sanis omnibus membris. Hec breuiter commemorauit caritati vestre. Que si prudentia vestra sepius tractauerit: plenius ea intelliget: q̄s hic dicta sint. Alelete et orate p̄ me: vt sicut de' dedit mihi superbiam t̄ humilitatē intelligere: sic mihi det illam cauere t̄ istā acquirere. Salutate dñm t̄ amicū n̄m reuerēdū ep̄um attrabatē ex pte n̄fa

Incipit liber Honorij inclusi de imagine mundi.

Undus itaq̄ dicitur quasi vñ m̄ diḡmotus. Est enim in perpetuo motu. Huius figura est in modum pyle rotunda. Sed instar ouï

Liber Anselmi

elementis distincta. Quiaq; q; p; exteri; testa vndiq; ambitur: teste albū ē: albu- miū: vitellū vitello gutta pinguedinis includitur. Sic mundus vndiq; celo vt testa circūdatur: celo vero purus ether. vt albumen: etheri turbidus aer vt vitel- lum: aeri terra vt pinguedinis gutta in- cluditur.

De creatione mundi.

Ratio vero mūdi quinq; mo-
dis scribitur. Primo vero q; an-
te secūa temporalia vniuersitas
mūdi in mēte diuina concipitur. que cō-
ceptio archetypus mundus dicitur. vnde
scribitur. quod factum est in ipso: vi-
ta erat. Secundo cum ad exemplar ar-
chetipi hic sensibilis mundus in mate-
ria creatur. Sicut legitur. Qui manet i
eternū creavit omnia in simul. Tercio
cum per species et formas sex dieb; hic
mundus formatur. sicut scribitur. Sex
diebus fecit deus opera sua bona valde
Quarto cum vnum ab alio vtputa ho-
mo ab homī: pecus a pecude: arbor: ab
arbo; vnumquodq; de semine sui ge-
neris nascitur sicut dicitur. Pater meo
vslq; modo operatur. Quinto cum ad-
huc mundus innouabitur sicut scribit.
Ecce noua facio omnia.

De elementis.

Elementa dicuntur quasi yle li-
c e gamenta syle autem est materia
Sūt enī quatuor elementa ex q
bus constant omnia. scz. Ignis. aer: aq
terra. que in modum circuli in se reuol-
uunt. Ignis in aerem. Aer in aquam.
Aqua in terram conuertitur. Rurs' ter-
ra in aquam. aqua in aerem. aer in ignē
comutatur. Hec singula proprijs qual-
itatibus quasi quibusdā brachijs se inui-
cem tenent et discordem sui naturam cō-
cordi federe vicissim commiscent. Nam
terra arida et frigida: frigide aque con-
nectitur. aqua frigida et humida humi-
do ari constringitur. aer humidus et ca-

lidus calido igni associatur. Ignis cali-
dus et aridus aride terre copulatur. Ex
his terra vtputa grauissima imū ignis.
vtputa leuissimus supremū obtinet lo-
cum. alia duo medium quasi quoddam
soliditatis vinculum. quoruq; aqua gra-
uior terre proximum acr leuior igni. pr-
imum possidet locum. Deputantur ve-
ro terre gradientia. aqua natantia. aeri
volantia. igni radiantia.

De septem nominibus terre.

Imum elementum septem no-
minibus denotatur. quia terra:
tellus. humus. arida. sicca. solū
ops nuncupatur. Terra a terendo dici
et totum elementum intelligitur. Tellus
quasi tollens fructum que est fructibus
apta vel vinetis. fructiferisq; arboribus
consita. Ihumus ab humore que est pa-
lustris et inarabilis. Arida in aquosa q
semper feruore solis ardet vt libia. Sic
ca que aliquando compluta cito exicca-
tur vt iudea. Solum a soliditate vt sūt
montana. Ops ab opibus: vbi diuitie
scilicet aurum et gemme habundant: vt
in india.

De terre forma.

Erre forma est rotunda. Unde
t et o;bis est dicta. Si quis enim
in aere positus desuper eam in-
spiceret: tota enoritas montium et cō-
cauitas vallium mirus in ea appareret
q; digitus alicuius: si pilam pregrandē
in manu teneret. Circuitus autem terre
L:z. lxxx. milibus stadiorum mensura-
tur. quod duodecies mille militaria et l.
duo computatur. Hec centrum in me-
dio mundo vt punctus in medio circuli
equaliter collocatur et nullis fulcris sed
diuina potentia sustentatur. sicut legit.
Nō timetis me ait dominus: qui suspe-
di terram in nihilō. Fundata est enim
super stabilitatem suam sicut aliud ele-
mentū occupans sue qualitatis metu.
Hec in circuituoceano vt limbo cingi-

Vide de commixtione & seg-
mento elementorum. libro
Actis de origine & mortali-

De imagine mundi

tur: ut scribitur, Abyssus sicut vestimentum amictus eius. Inter meatis aquarum ut corpus venis sanguis penetrat quibus ariditas ipsius vbiq; irrigatur. Tunc vbiq; terra infoditur aqua reputur.

De quinq; zonis.

Quinq; autem zonis id est circulis quinq; terra distinguuntur. Quoq; duo extremi sunt inhabitabiles algore, mediis inhabitabilis calore a q; sol nunq; recedit ad illos nunq; accedit. A pedum duo habitabiles: hinc ardore inde rigore temperati: verbigrā. si ignis i hyeme sub diu accendit quinq; linea efficeretur: yna in medio feruidas duas circūgelidas: duas intra has tpaetas. Qui si ut sol circuiret: qnq; nimirū circulos redderet. Ex his circuitis pīm septentrionalis: secundus solsticialis: tercius equinoxialis: quartus brumalis: quintus australis noscatur: sed solus solsticialis i habitari a nobis noscat. De trib; partibus

Habital'zona q; a nobis icolit in tres partes mediterraneo mari dirimuntur: quartū vna asya: altera Europa: tercia Africa dicitur

De asia

Sia a septentrione per orientē usq; ad meridiē. Europa ab occidente usq; ad septentrionē. Africa a meridie usq; ad occidētē extēdit. Asia a regina eiusdem nois appellata.

Huius pīma regio i oriente. De padiso ente est paradisus: locus vice omni amēnitate cōspicuus inadibitis hominibus: q; igneo muro usq; ad celū est cinctus. In hoc est lignū vite vice arbor de cuius fructu qui comederit sp in uno statu immortalis permanebit. In hoc etiā fons oritur qui in quatuor fluminibus diuidit.

De quatuor fluminibus.

Quae quatuor flumina infra paradisū terra cōdūtur. Sed in alijs regionib; longe funduntur. Nam phison q; et ganges i india de monte orobares nascit: et contra orientē fluens oceanō excipiuntur. Necon q;

et nilus iuxta montē athlantez surgens mox a terra absorbet: p; quā occulto me: atu currēs in littore rubri maris denuo fūdit: ethiopiā circuiens p; egyptū labitur in septē hostia diuisus: magnū mare iuxta alexandriā ingreditur. Tigris at et eufrates de mōte parchoatra fūduntur et contra meridiē vergētes mediterraneo mari immerguntur. Post paradisū sunt multa loca deserta et inuia: ob diuisa serpentū et ferarum aialia.

De india.

Einde est india ab indo flumī dicta: qui ad septentrionē de mōte caucaso nascit: et ad meridiē cursum suum dirigens: a rubro mari excepitur. Ihec india ab occidēte clauditur. et ob hoc indicus oceanus dicitur: in q; est sita taprobane insula. x. ciuitatib; inclita. Ihec duas estates et duas hyemes usque anno habet: et in omni tpe virat. In hac etiā sunt chrysa et argire insule auro et argento fecūde: et sp floride. Ibi inueniuntur bdellium et lapis onichin. Bdellium est arbor aromaticā colore nigra: magnitudine oliue. Onix est appellata: q; habet in se pīmixtū candore in similitudinē vnguis humāe. Greci enī yngue dicunt nichem. Ibi sunt et mōtes aurei: q; ppter dracones et grifos nō possunt adiri. In india est mōs caspius a q; caspiū mare vocat. Intra quem et mare gog et magog ferocissime gētes a maggio aleandro incluse feruntur: que humāis carnisbus et crudis bestiis vescuntur. India habet. xlviij. regiones: populos multos garamannos: orestas: coartas: quorum filii tangunt ethera. In mōtanis pigmeos duorum cubitorum homines quibus bellum est contra grues: qui tertio anno pariunt: octauo senescunt. Apō hos crescit piper colore quidem albo. Sed cum ipsi serpentes qui ibi abundantur: flamma fugant: nigrum colorem trahit de incendio. Item acrobites sunt duodecim cubitorum: qui bellant con-

In pīda singulat armis
Supplex et lat et byrons

Et reges pīda colunt

Nobis de reges

Liber

Anselmī

tra grises. Qui corpora: alas: vngues pferūt aquilaruz. Item agroctas: brag manus qui se i lignē mittunt vltro: amo re alterius vite. Sunt et aliū qui parētes iam senio cōfectos inactant: et eoz carnes ad māducandum parant: isq; impius iudicatur: qui hoc facere abnegat. Sunt et aliū qui pisces ita crudos edunt: et salsum mare bibunt.

De monstis

Sunt ibi et quedam monstra: que quidam hominibus: quidam ascribūt bestiis: ut sūt hi qui aduersas habēt plātas. et octonos in pedibus digitos: et aliū qui habent canina capita: et vngues aduncos: quibus est vestis pellis pecudum: et vox latratus canum. Ibi quedam etiam matres semel pariunt canos partus edūt qui in senectute nigrescunt: et lōga nre etatis tempora excedunt. Ibi sunt et monoculi: qui et arimaspi: et ciclopes et cinopede qui uno tantum fulti pede auram cursu vincunt. et in terra positi vmbrae sibi planta erecta faciunt. Sunt aliū absq; capite: quibus oculi sūt in humeris: per nasu et ore duo foramina in pectore: setas habent ut bestie. Sunt et aliū iuxta fontem gangis fluuij: qui solo odo re cuiusdam pomi viuūt: qui longius si exirent: pomū secū ferunt: moriuntur enim si prauum fetore trahunt.

De bestiis

Sunt ibi serpētes tam vastiū ceruos deuorēt: et ipsum etiam oceanū trānsnātent. Ibi etiam est bestia ceu homini cō creta: cuius corpus a sini: clunes cerui: pectus et crura leonis: pedes equi: ingēs cornu bisulcum: vastus oris hiatus: vsq; ad aures: in loco dētium os solidum: vox pene hois. Itē est alia bestia eale: cuius corpus equi: maxilla apri: cauda elephantis: cubitalia cornua habens: q; rum vñū post tergum reflectit: cum alio pugnat: illo obtuso: aliud ad certamen vibrat. Nigro colore horret: in aqua et in terra equaliter valet. Ibi sūt fului tauri vñis setis horridi: grande caput ovis ri-

ctus ab aure ad aurem patet. Hi etiam cornua vicissim ad pugnā pducunt vel deponunt. omne missibile duro tergo repellunt: qui si fuerint capti: nulla possūt arte domari. Ibi quoq; mantithora bestia facie homo: triplex ordo in dentib; corpore leo: cauda scorpio: oculis glaucois: colore sanguinea: vox sibilus serpētiū: fingens discrimina vocum: velocior cursu q; avis volatu: humanos carnes habens in v̄su. Ibi sunt etiā boues tricornes: pedes quinos habentes. Ibi quoq; monoceros: cui^o corpus equi: caput cerui: pedes elephantis: cauda suis vñū cornu in media fronte armatum q; tuor pedū longū: splendens et mire acutum. Hec bestia numis feror diros habet mugitus. Omne quod obstat cornu trānsuerberat: captum pot perimi: non potest dormiri. In gange quoq; sūt anguille trecentorū pedum longe. Ibi quidā etiam vermes q; instar cancri bina habent brachia. vii. cubitorū longa: quibus elephantes corripunt: et vndis immergunt. Indicū quoq; mare gignit: est studies: de quarum testis capacia hospicia faciunt homines India quoq; magnetē lapidē gignit: qui ferrum rapit. Adamantem etiam: qui non nisi hircino sanguine frāgi potest.

De parthia.

Ab Indo flumine usq; ad tygrim est parthia. xxiiij. regionib; dissentia: Dicitur autē parthia a parthis venientibus a scitia: in ea regio aracusa ab oppido aracusa dicta. Est in ea etiam assyria ab assur filio sem nominata: qui eam primū incoluit. Est in ea quoq; media a medo rege dicta: qui ciuitatem construēs medium nominavit: de qua et regio nomen assumpit. In eo et persida a perseo rege dicta: qui ciuitatem persipolim edificavit: de qua et regio nomen accepit. In hac primū orta est ars magica.

Persida lapidem pīridem mittit q; medium pīmentis vrit: et sine lītem cui^o cas-

De imaginemundi

do: cum luna crescit et deficit

De Mesopotamia.

A tigri flumine usque ad eufraten est mesopotamia: a duobus fluuijs grece dicta quod in medio duum fluminum sit constituta. In hac est ciuitas niniue: itinere trium diuinorum a rege costructa et nomiata. In hac est regio babilonia a ciuitate babilone noiata: hanc nemroth gigas fundauit: sed sepe miramis regina repauit: cuius muri latitudo est. l. cubitorum: altitudo ducatorum cubitorum: ambitus ciuitatis quadrungentorum. lxx. stadiorum. Contum porrum ercis est firmata. flumen eufrate per medium eius currente irrigua. In huius arx babel. iiii. millium passuum alta scribitur. In eo quoque est caldea in qua primi inuenta est astronomia. In ea et arabis que etiam saba dicta a sabasilio chus vel a fluuiio saba. In hac thus colligitur. et in hac est mons synai: qui et orebus in qua lex a moysi scribitur: iuxta quem viribus madian fuit: in qua sacerdos iherosolymitanus fuit. In qua sunt gentes multe moabite amonite idumei: saraceni: madianite et alie multe

De Syria.

Ab eufrate usque ad mare mediterraneum est syria: a quodam syro rege dicta: in qua est damascus a damasco abraheli et berto costructa et dicta. Ibi et antiochia ab antiocho rege cognominata: olim rebellata vocata. Est in ea comagena priuicia. Est et senicia a senice aue: que sola in hac terra inuenitur: siue a senice rege filio agenoris dicta. In hac sunt tyrus et sydon ciuitates sive in hac est etiam mons libanus: ad cuius radices oritur iordanus fluuius. Est in ea etiam palestina a ciuitate palestine quod nunc ascalon vocatur. Est in ea et iudea a iuda filio Jacob: de cuius tribu reges erant nuncupati. Hec etiam chanaea a chanaan filio chaam est dicta. In hac est hierusalem quam semper filius noe costruens salem noiauit. Et iebuseus filius chanae in habitauit: unde

a iebus et salem dedit ei nomine rex dauid. ierusalem: quasi iebussalem: quam salomon filius eius auro et argento et gemmis decorauit: et ierosolima quasi iherosolyma appellavit. Quam a babiloniis subuersa zorobabel reedificauit. Et romanus populus fuditus delevit. Hac per modum helyus adrianus impator repauit et helia noiauit. De palestina.

Est etiam in palestina regio Samaria a ciuitate samaria dicta. quod nunc est sebastia dicta. In hac est galilea regio: in qua est nazareth ciuitas iuxta monte thabor sita. In hac est pentapolis regio a quodciuitatibus dicta in qua olim fuit sodomia et gomorra. In hac est mare mortuum a quo iordanis fluuenta absorbens. In hac est saraceni a sara dicti: qui et agareni ab agar. Idem ysinahelyte ab ysinahel nuncupati. In hac et nabathaei a nabaoith filio ysinahel dicti: quoque gentes sunt. xiiij.

Hec supius dicte regio. (De egypto) ones ab oriente incipientes recta linea ad mediterraneum mare extenduntur: quibus dominus australis egyptus coniectus in qua. xxvij. getes esse feruntur. Hec in oriente a rubro mari surgit terminus suus dominus occidente in libia situm. Hec prius euxia. i. bona copia dicta: postea ab egypto rege fratre danae egyptus est vocata. Hec fluuius nilus in quo cuncta in modum deltae est formata. c. milibus villarum inclyta. Hac nubes non obscurantur: pluviae non irrigant: non nullus in unda secundat. In hac est priuicia thebaida a thebis ciuitate cognita: quoniam catharus a genoris filio egyptum veniens edificauit: et thebas eum illam quam in boecio constructum noiauit regioque nomine ab illa mutauit. In hac mauricius principabat. et ab hac thebea dicitur. Huic maria adiacet solitudo in qua olim conuersabatur monachorum multitudine. Cabises rex egyptum superans ciuitatem condidit: cui nomine babilonem dididit: quod nunc caput regni illius existit. In hac etiam viceretur alexander ciuitatem edidit.

*2. foliorum ex libri consilio
in eisdem iungit.
1787 prima conformans.*

Liber Anselmi

sicut quā ex suō nomine alexandriā nuncupauit. *De eucaſo*

Sup̄scriptis regionib⁹ verſus aqlo-
nē annexūt hec regiones. Abhōs cau-
casus a caspīo m̄are orientis attollit. et
p aquilonem vergēs pene vſq; ad eu-
ropam porrigitur. H̄ac inhabitat ama-
zonēs semine vic̄ ut viri pliantes. His
cohabitat massagete et colchi et sarmate.
Seres est oppidū orientis: a quo est se-
rica regio et gēs et vestis dicta. Post
hanc est bactria ab actriona amne vo-
ta. Hanc sequit̄ Albania a candore ip-
dicta: eo q ibi albo crine nascant̄. Huic
iungit̄ scithia et bithinia: ab hunia: q-
rū gentes sūt. xlviij. Ibi sūt ypborei mō-
tes. Huic coniungitur hircania ab hirca-
nia silua noīata. In hac sūt aues qrum
penne splendent p noctes. Lui connec-
titur armenia: in q est mons ararath. su-
per quem archa noe post diluvium req-
euit: cuius vſq; hodie ibi ligna vident̄.
Huic copulat hyberia illido capadocia
a ciuitate eiusdē nominis dicta. In hac
eque a vento cōcipiunt: sed fetus nō am-
plius triennio vivunt.

De asya minore.

Sia minor post hanc constitui-
tur que pene mari vndiq; cingi-
tur. In hac est ephesus ciuitas:
ab amazonibus cōstructa. In qua req̄es
cit Johannes euangelista. Proximā p-
uincia asie minoris est bithinia appella-
ta: in q est ciuitas eiusdē nominis prius
berica dicta post migdonia: postea a by-
thimio rege est bythinia appellata. In
qua est ciuitas nicea: in qua est magna
synodus facta. In hac etiam ciuitas ni-
chomedia a nichomede rege cōstructa:
et dicta.

De regionibus asye.

Bithinia quoq; maior dic̄ frigia: in
qua ē ciuitas smirna a theseō cōstructa.
H̄ac sequitur frigia a filia europe frigia
appellata. Hec et dardania a dardano io-
gis filia dicta. Huic iungitur galacia a

gallis dicta: quos Bithinius rex in au-
xilium euocauit: et post victoriā eis ter-
ram diuisit. Et in ea ciuitas eiusdē no-
minis ab eodē constructa. In hac ē etiā
ciuitas troia a troo rege cōstructa et no-
minata. Hec et illum ab ylo rege est dōcā
Huic menia dic̄tū pgamia huic ad
iacent licaonia et caria ubi fluit hernius
fluuius aureis barenis famosus. Inde
est lidia a lido rege fratre turreni apel-
lata. In hac est ciuitas thiatira: deinde
est ysauria ab aura qua vndiq; p̄flat̄ di-
cta. Post hanc est cicilia a ciuitate eius-
dem nominis nūcupata quā ciliq; filius
agenoris p̄struxit: et ab illa nomē regio
acepit. In hac est mōs amana q et tau-
rus: in qua est et Tharsis ciuitas a p̄seō
constructa Pauli apostoli inhabitatōe
gloriosa. Deinde est licia p̄sidia et pam-
philia. Exinde est pont⁹ regio multarū
gentiū: a qua et pontiū mare appellat̄.
In quo ouidius et postea clemens exilio
relegant̄. Post decursam asie transsea-
mus ad Europam. *De Europa.*

Europa ab Europe rege: vel ab
e

europa agenoris filia est noīata
In qua in p̄mis v̄sus septentri-
onem sūt r̄sei mōtes: et tanais fluuius a
tanai rege dictus: et meotides paludes
magno mari iuxta theodosiā vrbē se iū-
gētes

De Sithia.

Athanaan fluuius est scithia inferior
q v̄sus meridiē vſq; ad danubiū por-
gitur. In hac sūt iste p̄uincie: alania: da-
thia: gothia. *De Germania supiori.*

A danubio vſq; ad alpes est germania
supior q a germinando p̄lo dic̄tūr
versus occasū rheno v̄sus aqlo albia
flumie terminat. In hac est suevia regia
a mōte sueuo dicta. Hec et alemania ab
alemano lacu appellata hec et recia dicta
In hac danubius nascit et. l. precipuis
fluuijs augēt et in. vii. hostiayt nilus di-
uisus p̄oticū mare ingredit̄. Est i ea no-
ricus q et bauaria in q est ciuitas Ratib-

de ymaginemundi

ponas est et orientalis frācia cui coniūgit. Thuringia: quā sequē saxonia de Germania inferiori: ab albia fluuiō ē germania inferior: que versus aqlonē oceano excipit. In hac ē dania et norwegia Adannubio. immo circa danubiū xlus orientē usq ad mediterraneū mare est messiū pūetu dicta. Deinde pannonia inferior et vulgaria. Inde tracia a traco filio iaphet dcta: hec habet hebrū flumē et urbem cōstantinopolim a cōstantino cōstructā et dictā. De grecia. A mediterraneo mari ē gretia a rege greco dcta: ceterum olim vocata: et versus austri magnō mari terminat: qui et illiricus vocatur. Est i ea puincia dalmacia a dalmacio vocata. Est et epiro a pirro filio achillis dicta. In epiro ē fons in quo faces accense extinguitur: et itex extincto accēdū tur. Est et chaonia a ciuitate eiusdem nōis appellata: quā helenus frater hectoris edificauit et ab amore fratris sui chaonis chaoniā noīauit. Hec et molosia a ciuitate molosia dicta: quā molossus pirri filius pstruxit: et a noīe suo molosiā vocauit. Est ibi elladia ab ellada rege filio deutalionis et pure dicta. Ipsa est et attica ab attico rege: et vera gretia siue ab attico filio cuiusdā q̄ fuī indigena gretie. Ipsa est et vera gretia. In hac est ciuitas athene a cetrope rege cōstructa. Ibi est boecia a boue dicta. quia cadimus filius agenox illo venies bouis ducatu eū dūs immolās thebas construxit et puinciam boeciā nūcupauit. De hac thebani dicunt de alia thebei. Eadem puincia dicit et aonia a sōte aon: musis psecreto siue a rege agone. Ibi est peloponēsis a pelope rege: et a ciuitate eiusdem nōis appellata. Ibi et thessalia a rege thessalo dicta. Ibi et macedonia a mecedōe rege appellata. Hec et emathia ab emathe rege vocata. In hac est mōs olimp' q̄ excedit nubes. In hac: et thessalocica a thessalo rege: filio

greci cōstructa. Ibi est et achaia ab ach eo rege et ciuitate eius nōis dicta. Ibi et archadīa q̄ et sicionia a sitione rege nūcupata. In hac ē corinthus a choyntho filio orestis dicta. Archadīa ab esto la pidem mittit: q̄ semel accēsus:extingui non poterit. Deinde est panonia superior usq ad penninū mōtem. Ad aquilonē ei histria ab histrio fluuiō q̄ et danubiā noīat. De italia. Italia olim maḡ grecia ē dicta postea saturnia a saturno post latrū: eoq saturnus pulsus a Jove ibi latuit ē dicta. Deinde ausonia ab ausone rege: tātum ab ytaulo rege stulorū italia noīata. Hec ab alpibus surgit: et in magno mari terminū figit. In hac est vrb. Roma a romulo rege construēta et sic dicta. Antiqui ciuitates suas secundū p̄cipuas feras formabāt ab significatōem. Unū roma formas leonis b̄z q̄ ceteris bestiis quasi rex preest. Huius caput est vrb a romulo cōstructa. Latera vero edificia et trobiq disposita vnde et lateronis dicī. Brūdusii aut̄ formā cerui: carthago bouis troia equi figurā habuit. Est in italia tristia a sacrificijs: et thuro vocata. Est et campia a ciuitate capna dcta a capio rege p̄structa. Ibi est et apulia et ymbria inde dicta qd ymbrīa tpe diluuij supfuerit in uigis a penī in mōtis sita. Est et euturia ab etrusco rege dicta. Hec est et tyrrena a thyre no fratre didi dicta qui de meonia veit ad italicam. Est longobardia a longis bardis vocata. Padus qui et eridanus italic fluuius ab appenninis mōtibus orac mari imergit. Venecia a veneco rege prius benecia dicta: postea venecia. Gallia a candore pli dicitur. Gallia em grece lac dicit. Renus ab alpibus nascitur et cōtra aquilonē vergēs: sinuoceani excipit Gallia. A flumine reno est gallia bellgita a ciuitate belgis dcta. Hec a mōte Iouis surgit et versus aqlonē britani cū oceanū incidit. Hec et francia a frāco

Liber

rege ē dicta qui de troia cum enea veniens troiam iuxta renū cōdedit et terram franciam cognominavit. Hāc versus occidētem excipit lugdunensis gallia que et comata ab lōgas comas ē dicta: que versus austrū habet narbonēsem galliā a ciuitate narbona dicta que et togata a lōgis vestibus dicta est: versus occidētē aq̄traneā ab aq̄s rodāo et ligure dictā Hispania. Inde ē hispāia ab hispāo rege dicta pri' hiberia ab hiberio fluuique et hesperia ab hespero rege dicta. H̄ versus occasū oceano terminat. Sunt in ea sex p̄uincie terraconia; carthago. Lusitania; galicia; betica tingitania; a p̄prijs ciuitatibus dicte. Contra hispaniā versus occasū sūt in oceano hec insule britania anglia hibernia thanatos. Cuius terra quouis gentiū portata serpentes perimit et sole in qua sit solsticium ut orcadis. xxxij. scocia thile cuius arbores folia nūnq̄ deponūt et in qua: sex mēsibus videlicet estiuis ē cōtinuus dies. vj. hibernis mēsibus continua nox. Ultra hanc versus aquilonem est mare cōgelatum et frigus ppetuum. Europam per ambulauimus ad africam trāsimigremeus.

De Africā.

Africā ab affer uno de posteris abrahe ē dicta: hec in oriente: in di fluminis surgit: et p meridiē virgens in occidētem tēdit. Huius p̄ma p̄uincia est libia a regina eiusdē nomi- nis dicta. Hec a parethonia ciuitate: et a mōtibus cathabathmō sumit inicium et maris phelenox finit. De hac libicuz mare dicit. Inde est cyrenaica a cyrene ciuitate noiata: sed a regina eiusdē nomis cōstructa et dicta. Hec et pentapolis a qnḡ ciuitatibus est dicta. s. berenice arsinde ptholomaide apolonia: cyrene a p̄prijs p̄ditoribus ita dicte. In de ē tripolis a tribus a ciuitatibus dicta que sūt occasia berete et leptisimagna.

Post hāc bisace a duabus vrbibus dicta: id est ad rumetor bizancio lkarta go. Deinde est zeusis ī q magna carthago a didone que et edissa cōstructa carthada a caritho opido noiata: sed a romanis deleta et denius reedificata carthago est appellata. Huius mūri latitudo fuit. xvij. cubitoꝝ. Post hāc gethulia inde est numidia in qua regnauit iugurtha. In hac est ciuitas ypone In q fuit augustinus epūs. Inde ē mauritania a nigredine dicta mauro em grece ē nigrū. In hac ē p̄uinctia fitifēsis a fitifi. opido: alia cesariēsis a ciuitate cesaria dicta: tracia tingitania a tingui ciuitate nuncupata. Versus meridiem vero est ethiopia ab etera dicta: vna in oriente: in qua est vrb saba: de qua fuit illa regina que in euāgelio cōmemorāt a domino: altera in occidēte intra quas gamantes sunt a garania ciuitate dicti. Apud quos ē fons tā frigidus diebus: vt nō bibat tā feruidus noctibus ut nō tāgat. Quibus versus orientem cohabit trogodiæ qui celeri cursu feras capiunt. Ultra ethiopiā sunt maxima loca deserta ob solis ardorem et diuersi generis serpētia hoibis incognita. Deinde ē maxim' oceanus: qui solis calore dicīt feruere ut cacabus. In extremis finibus africæ versus occidētem est vrb gades a senicibus cōstructa de qua gaditanū mare dicīt. In ipso vero occeano est mōs altissimus athlas vnde athlantīcū mare noiāt: athlas aut rex erat africe frater p̄methei: a quo mōs nomez accepit qz in eo residens astrologiā descripsit: vnde et celū sustinere dicit. Per gratias africæ partibus ad isulas māris tendamus.

De Insulis.

Insule sūt dicte: quasi in salo si te. In mediterraneo mari est ciprus iusula p̄tra Syriā: a cipro ciuitate dicta: hec et paphus a ciuitate

De ymagine mundi

eiisdē. Creta a creto rege dictavel dicitur. Hec tentapolis ac vrbibus nūcupatur. Hec sita est cōtra libicū mare: quod et adriathicū ab adria ciuitate dicit. A iudos est insula in ellespōto in europa. Ellespōtus ab elle ciuitate dicit. Ha os insula actice Līclades dicitur eoꝝ i rotūdo sint posite: ciclon em̄ grece dicit orbis. Sūt em̄. luīj. cōtra asiā posite. Haꝝ prima rodos a ciuitate eiisdē no minus dicta ad orientem est posita. In hac fuit oliz ereus coloseus. lxx. cubicoꝝ rū altus. Tenedos ad septentrionē po sita a ciuitate tene ⁊ eius cōstructore ei usdem noīs ē dicta. Carpathos ad me ridiē ipius cōtra egipciū posita: vñ car pacium mare ⁊ carpacie naues. Lythe rea ad occasū est sita a tythero mōte di cta. hec ⁊ po:phiris dicit. Delos in me dio cicladū sita a ciuitate eiisdē nomis dicta. Hec tpe diluij s̄b ogiuo facti p̄mo cōparuit. Under delos nomē cepit quia delos manifestū sonat. Hec orthi gia dicit ab orthigometris id est cotur nicib⁹: que p̄imū ibi vise sūt. Ica ria insula a puero cretensi naufrago est dicta a qua careum mare. Maxos in sula dionisi⁹ qui ⁊ bacbus. Adelos q̄ ⁊ storiā rotunda insula. Paron a ciuitate eiisdem nominis dicta: a paro iaso nis nepote cōstructa. Hec gignit candi dissimū marmor: quod pariū dicit ⁊ sar diū lapidē. Liclon est insula in qua ma stir nascit Samos a samo ciuitate dictā in egea mari est sita. De hac fuit sibilla ⁊ pithagoras ⁊ iuno. In hac fictilia vase sunt reptā. Sicilia a siculo rege frē itali dicta prius sicania a sicanō rege cognominata: p̄tra aliā sita. Hec ⁊ triarcia. a trib⁹ mōtib⁹ acrib⁹ dicit. In hac ē mōs ethna cui sulphuria exestuāt icēdia. In hui⁹ fredo ē stilla ⁊ caribdis. In hac oliz erāt ciclopes. In hac inuēta ē comedīa. Eolie isule ab eole rege dicte iuxta sitili az posite. Hee ⁊ vulcanic q̄ incēdīo sūt

plene. Sūt em̄ nouē Stecades insule: cōtra massaliā site. Sardina a Sar dio rege hercul filio dicta: p̄tra numidiā sita ē. In hac nec serpēs nec lup⁹ gignit. In ea ē soli fuga animal vt aranea mor su hoies perimens. In ea ē herba simil apiastro que comedetibus rictus cōtra hit. ⁊ quasi ridētes iterimit. In hac sūt fōtes calidi infirmis medela: furib⁹ in ferētes cecitatē. Corsica a corsa mīle dicta cōtra liguriū sita: que p̄mit⁹ thau rū suū quesitura illuc venit ⁊ referēs loci fertilitatē a liguribus in habitari ce pit. Hec ⁊ cyrene a cyrino herculis filio ē dicta: q̄ ab eo ē inhabitata. Ebosus isula cōtra hispaniā. Hac fugiūt serpen tes. Ibi ē colubria plena anguib⁹. Ibi et baleares insule ibi inuente sūt funde. Borgodes insule in occeano iuxta Athlantē. In hijs oīm habitauerūt gorgo cies. Juxta has hesperide ciuitate dicit. In hijs oues albi velleris habūdant: q̄ ad purpurā optime valēt: vnde fabulo se dicit aurea mala habuisse. Adalō em̄ dicit ouis. Ultra has fuit illa maḡ in sula que platone scribēt cū p̄plo est submersa q̄ affricā et europā sua magnitudine vicit: vbi nūc ē al cōcretum mare. Aderoē insula ē in nilo flumine i capite ethiopie: in qua absunt vmbra in este. In hac ē lignū hebenū. Juxta hanc est ciuitas siene in qua ē puteus a philo sophis factus. lxx. cubicoꝝ altus in cui⁹ fundū splēdet sol recto gradū: in iunio mense. Est quedā oceanī insula dicta p̄dīta: amenitatem fertilitate oīm rex p̄ ceteris terris lōge p̄stātissima hosib⁹ in cognita q̄ aliquādo casu inuēta quesita postea nō ē reperta: ⁊ ideo dicit p̄dīta. Ad hāc ferē brādanus venisse. Insulas circuiuimus: nūc inferna petamus.

De Inferno.

Infernus ideo dicit: q̄ inferius ē positus. Sic em̄ terra ē in me dio aere: ita ē infernus i medio.

34

Liber

terre. Unde nouissima terra dicitur Est aut locus igne et sulphure horridus: inferius dilatatus: superioris coangustatus: hic lacus vel terra mortis dicitur: quod anima illuc descendentes veraciter moriuntur.

De Noibus inferni. Ilicet et stagnum ignis dicitur: quia ut lapis mariti ita aie illic immergitur Ilic terra tenebrosa vocatur: et fumo et nebula fetoris obscuratur.

Ilic terra obliuionis nuncupatur. quod si ipsi obliiti sunt dei: ita eorum obliuiscitur miserere deus. Ilic dicitur tartarus ab horrone et tremore: quod ibi est fletus et stridor dentium. Ilic et gehenna: id est terra ignis nostrarum. Se. enim terra dicitur. Cuius ignis noster ignis vibraria esse dicitur vel videtur.

Ihuius profunditas et recessus dicitur herbibus draconibus et igneis vermis plenus. Ihuius os patens dicitur baratrus quasi atra vorago. Ihuius loca fetorem exhalantia dicuntur acheronta id est spiracula sphaudi immundos spiritus emitentes.

Ilic etiam dicitur stirix: quod latine sonat tristitia. Flegeton est fluuius infernalis obuicinitatem ignis et sulphuris fetore et odore horribilis. Sunt et alia multa loca, sive in terris sive in insulis penalia: aut frigore et ventis horribilia: aut igne et sulphurie iugiter feruientia. Ignea inferorum loca inspeximus: ad refrigerium aquarum configiamus.

De Aqua.

Qua que secundum elementum ponitur ab equalitate dicitur. Unde et equum quod sit planum: hoc in mari colligit in flumina diffundit: in fontes dividit: per annies conectit: per terras dissipat: per aera attenuat. Totam terram cingit oceani regiones et provincias dividit. Ihuius immensa profunditas dicitur abyssus: quasi abest fundus. Habet tamē fundum quoniam numis profundum. Oceanus dicitur quasi zonari: in limibus Quinque enim zonis mundi in modum limbii ambit. Estus oceanus: id est accessus et recessus lunae sequitur

cuius aspiratio: retrahit eius impulsu refodit. Lottidice autem bis effluere et remanare dicitur vel videtur. Cum luna crescente crescit: et cum decrescente decrescit. Cum luna est in equinoctio: maioris oceanani fluctus surgunt ob vicinitatem lune cujus in solsticio: minor est ob longinquitatem eius. Per al. xvij. annos ad principia motus et paria intrementa ut luna: resertitur.

Antipostis ergo est vorago in oceanio in exortu lune maiori est fluctus inuoluit et reuomit. Ihec autem vorago quae tota aqua et naves absorbet et reuomit inde fit quod est in terra abissus profundissima. de qua scribitur. Rupti sunt fontes abissi magne. Juxta hunc sunt cauernosa loco et speluce late patentes. In his veti de spiramine aquarum concipiuntur: qui etiam spuma percellantur: et huius suo despiramine aquas maris per patentes terrarum cauenas introitus in abissum attrahunt: et ea ex undante iter magna impetu repellunt.

De his ventis fit etiam terremotus. Nam venti concavis locis inclusi: duabus erupere gestiunt tremore terrae concutunt eamque tremere faciunt. Hinc etiam fit terre hiatus dum loca cava: et continuis aquis fragilia: vetis concussa rumpuntur et introitus cadentia in hiatus aperiuntur: quibus multe ciuitates devorare leguntur. Hoc est autem in terra tremor: quod in nubibus tonitruum. Hoc hiatus quod ibi fulmine sunt autem cum terre motu inundationes maris eodem videlicet spuma infusa vel residentes sinu recepti. De Sicilia. Unde tellus sicilie: quam cauernosa et sulphure ac bitumine strata: vetis pene tota et ignibus patet: spuma introitus cui igne concertante: multis sepe locis summa vel vaporum: vel flamas eructat: vel etiam vete acrius incubente fauillarum lapidum moles egreditur. De Ethna. Inde motis ethne ad exemplum gehennae ignis. tam diutinum durat incendi qd insularum incole dicunt vndis nutriti: dum aquarum cursus spum

De ymagine mundi

in pñdum secū rapiens tamdiu suffocat donec venis diffusus fomēta ignis accendat. **De Scilla.** Hinc scilei canes latrare singūt: dum pcul nūvigates vndayz tremore terrētur: quas sorbēte foragine tollit estus. Simili de causa in alijs etiā terris incēdium surgit: et gehennā postēdit. **De Frigore.** Siē calor de igne: ita frigus nascit de aqua. Unde extreme ptes occēani frigido gelu et ppetuo frigore horrent: quia calore solis carēt. Pars autē occēani que medium orbem diuidit: ibo iugiter calore fert: quia solis iter super se habet. **De Dulcibus aquis.** Occēanus fluuiorū occurso non augēt: quia fluenta dulcia partim salsissimādī cōsumūtur vel ventis: aut vapore solis arripiuntur partim per occultos meatus in suos annos reuertuntur. **De Amarīs.** Idecirco perdurat salsus tot fluminibus ac pfluuiis irrigatus: quia ex hausto a sole dulci tenui q̄ liquore: quē faciliq̄ ignea vis cōtra hic oēs asperior crassior: q̄ relinquit. Ideo sūma maris vnda est dulcior: profundā amarior. Lune autē alimētu est in dulcibus aq̄s: solis hō in amaris. **De mari rubro.** Mare rubrū de occēano exit: sed roseū colorem de terra trahit: q̄ tota sanguineo colore r̄ubet: ac vicinalictora inficit. **De Abare.** Abare dicit quod sit amar. hoc p venas terre occulto meatu discurrat: amaritudinem in terra deponit: dulce in fōtibus erumpit in seipm iterum refluit ut scribitur. Ad locū vnde exēt flumina reuertuntur: ut ite p fluant. Omnia flumina intrāt in mare et mare non retūdat. Dicitur tamē q̄ aque natura: sic duplex s. salsa et dulcis. Salsa maris et grauior: dulcis fontiū et fluminū et leuior. Et cū legatur q̄ deus fontem in paradiso pduxerit: et in qua tuor diuidens totā terrā in quatuor mūdi partibus rigare p̄ceperit. Dicit q̄ eruptio oīm fontiū vel fluuiorū dulcis

aque de illo fonte vel fluuij illis decurrit et in matricem abissū eiusdem fōtis refluat. Que licet vniuersa mare fluat amaris tamen aquis non cōmiserit: s̄ vtputa leuis sup̄ graues aquas labitur et in occultū cursū suū reuertitur. Hinc est quod mare non redūdat cum omnia flumina illud intrent. Sed et sup̄ma maris ynda non est a deo amara: q̄ ea que in imo ē posita. Quod fōtes in hyētie sunt calidi: in estate autē frigidū: hec causa est. In estate calor aeris repellit frigus in terram: et inde fit aqua frigida in hieme autē frigus aeris pellit calorem in terram: et inde fit aqua calida: et cū aq̄ois autē dulcis sit aut salsa: vidēduz unde quedam erūpant calida vel putrida. Sunt quidam specus s̄ terranei naturaliter sulphure pleni. In hīs cū vētus concipitur: eius afflātū sulphur accēdit quod incēdium etiā eructant quedā loca ut sit in sicilia. Cum ergo aqua p hec igne a loca currat calorem et fetorez inde trahit. Est si ppe hunc locū erumpit flā miuonia ebilit. Si autē longius recesserit: vix tepescit: deinde penitus frigescit. Sunt alia loca serpētibus plena: qui vīcinam aquā inficiunt veneno. Que dum de terra surgit: bibētes interimit: ut fōs quem stix facit. **De mortuo Abari.** Q̄ aqua maris mortui a vētis non mouet: et in se nihil patitur vivere: sit ex fōtibus bituminis: quibus edificata ē babel turris. Bituminis autē natura resistit aque: et nō diuidit nisi menstruo sanguine. Pisces et aues ideo in aq̄s cōmorātur: quia de hīs facti legūtūr: q̄ at aues in aere volant: et terrā inhabitāt ideo sit: quia aer est humidus ut aqua et terra est aqua pmixta: q̄ vero quedā aialia de terra creata i aquis possunt morari: ut sunt cocodilli et ypothami: hec ideo sit: quia aqua est terre pmixta. **Designis.** Luz in nocturna nauigatione scintillat ad renos tempestas erit

Liber

Et cum delphini vndis sepius exiliunt
quo illi seruitur: inde ventus exurget: et
inde nubes discusse celum aperiunt. De
psudis aqrū emergat et scriptoria pē,
na in aere suspēdat. De Aere.

Er est omne quod in ani simile
a terrayq; ad lunā conspicitur
de quo vitalis et spūs hauritur.
Et quia est humidus: ideo in eo volant
aues: ut in aqua natāt pisces. In hō cō-
mōrātur demones: cū tormento: diez iu-
dicii prestolātes: ex quo sibi corpora as-
sumūt: dum hoībus apparent. De vē-
to. De hoc p̄ceātur venti. Ventus
em est aer cōmotus et agitatus: et nihil
alīud q̄ aeris fluctus: qui in duodecim
diuidit: et quisq; proprium vocabulum
sortitur. De quibus quatuor sūt cardia-
les: alij illoꝝ collaterales. P̄imūs car-
dinalis septētrio qui et parcias suis fri-
gora faciens et nubes. Huius dexter cir-
tius qui et tracias faciēs niues: et grādi-
nes: eius et sinister aquilo. qui et boreas
cōstringens nubes. Secūdus cardinalis
s̄b solanus qui et a filio tēs temperat.
Eius dexter vulturnus: qui et calcias
cūcta desiccans. Eius sinister eurus nu-
bes generās. Tercius cardinalis austēr
qui et notus: humore calorē et fulmia gi-
gnens. Huius dexter heuro austēr cali-
dus. Eius sinister euronothus tempe-
ratus. Australis venti faciunt maiores
tempestas in mari: quia et humido flāt.
Quartus cardinalis zephyrus qui et fa-
uonius: hyemem resoluens: floresq; p-
ducens. Huius dexter affricus q̄ et liba
tempestatem et tonitrua generās et ful-
mina. Eius sinister chorus q̄ et argestes
in oriente nubula: in india faciēs serēa ex-
tra hos: sūt duovēti aura et altan? aura
terra altan? in pelago. De Nubib?.
Vēti suo spiramie aq; in aera trahūt q̄
globate in nubes densātur. Dicūtur
aut nubes quasi nūnborū naues. De
Tonitruo fulgure. Quibus duzyen-

ti inclusi erūpere nituntur magno mur-
mure concrepant: et nubibus collisis ig-
nem terribilem excuciunt. Srepitus er-
go nubiū et vētorum est tonitruus. ig-
nis inde excussus est fulgur: q̄ ignis ido-
queq; penetrat que tāgit: quia et nostro
est subtilior: et magna vi vētoruz impel-
litr. Ad aquilone fulgur. et ab euro to-
nitrus ab affrico tempestatē: ab austro
flatus estūm p̄cendit. Arcus in aere
quadricolor ex sole et nubibus formatur
dū solis radius caue nubi in missus re-
pulsa acie in solem restringit. sicut dum
sol in vas aqua plenum fulget: splēdor
in tecto redditur. De celo igneuz: de
aqua purpureum: de aere iacinctuū: de
terra trahūt colorem gramineuz. De
Pluuiā. Imber ex nubibus descēdit
Dum em guttule in maiores guttas co-
eunt aeris: amplius natura non ferente
nunc vento impellēte: nūc sole dissolue-
te ad terras dilabūtur: lēta aut et iugis
desluctio pluuiā repentina et p̄ceps. nim-
bus v̄l ymber vocat. Que licet de ama-
ris aquis maris sit hausta: solis igne de-
cocta aere dulcescit: ut marina aqua hu-
mo infusa dulcem saporē summat. De
Grandine. Stille pluuiā ventis et fri-
gora conglaciata in aere coagulātur: et
in lapillos grandinis mutāt. De Plu-
ue. Rix aqrūm vapore necdū densa-
to etiam guttas gelu precipiente format
que in alto mari nō cadit. De Rose
Pluuiā. Ros de aeere venit quando
aq; grauatus rigore noctis et lune splē-
dore distillat. Si vēhemētius est frigus
noctis ros in pruinaz versus candidior
gelu in albescit. De Nebula. Ne-
bula fit dum humide exalatōes vapoia
liter in aera trahūt v̄l radijs solis ad
terram repellūtur. De Fumo. Fu-
mus ascēdit etiam de aqua. Omne nā-
q; corpus contat ex quatuor elementis
Lignū aut est corpus qđ igni iniectum
cum fuerit ignis materie: que ei inest ar-

De ymaginemundi

det terre $\text{\textcircumflex}$. materies vertit in cinerem aeris et aque materies per sumum euane- scit in aere. Ideo autem est amarus: quia natu- ra aque est salsa sive quia terra pmixta.

$\text{\textcircumflex}$ in noctibus videtur stelle cadere non sunt stelle: sed igniculi: a flatu vento rum ab ethere in aere tracti: et mox in madido aere extinti. De Pestilentiā.

Pestilentiā nascit aeris siccitate: vel calore vel tempestate corrupta. Qui spirando vel edendo perceptus: lucem mortemq; generat. Hoc totū quod dixi infra lunaz in aere sit: superius vero sempserenā existit. Aerē transuolauim? $\text{\textcircumflex}$ etheris ignē cōcēdam? De Igne.

Huius qui quartū elemētū scribitur quasi non gignens dicitur: a luna usq; ad firmamētū extēditur. Is tātū est aere subtilior: q̄tū aer aque tenior: aqua terre rario. Hic etiā ether: quod si purus aer dicitur: et splendore perpetuo letatur: de hoc angelī corpora sumunt: cum ad homines missi veniunt. De Planetis. In hī septē stelle singulis circulis p̄tra mōdū feruntur: et ob vagum cursum planete: id est erratice dicitur. Hie immēsa celeritate firmamēti ab oriente in occidētē raptantur tamen naturali cursu contra mōdū ire cōprobant: sicut musca si in rota molendini circūferetur. Ip̄a tamen p̄p̄o motu p̄tra reuolutōe ei⁹ ire videtur. Hie nunc inferius nūc superius, ppter obliquitatem signiferi vagates radijs aut solis perpedite anomale vel retrogade v̄l stationarie fiunt. De Lu- na. Luna est primus planetarū et minima stellarū. Sed ideo maior ceteris vi detur: quia proxima terre in primo circulo fertur. Huius corpus est globosuz natura igneuz: sed aqua permixtū. Unde et ppterum lumen nō habet: sed in modum speculi a sole illuminatur: et ideo luna quasi lucina id est a luce nata noīnat. $\text{\textcircumflex}$ autem quasi nubecula in ea videt-

ex aqua natura creditur. Dicitur enī nō si aqua permixta nō esset: terrā vt sol ilustraret: imo ob vicinatatem maxio ardore vastaret. Globus nāq; eius in lato terra est amplior: licet ob altitudinē circuli sui videat vix modij fundo maior: lucet luna ea parte qua soli est oposita ea autē parte est obscura: qua a sole est auersa. A sole vero lōgius remota lucet tota. Non em̄ crescit nec minuit: sed ob iectu terre lumine quod a sole accipit viduat. Hec licet cottidie violētia firmamenti ab oriēte in occidētem feratur: tamē p̄tra mōdū nitēs: oīa zodiaci signa xxvij. diebus p̄uagat: circulū autem suū. xix. annis per ambulare affirmat: luna quarta si rubeat quasi aurum vētos ostendit: si in somno corniculo maculis ingescit pluividū mēsis exordiū: si in medio plenilunū serenum. De Mercurio Secundus planeta est mercurius: qui et stilbon: forma globosus natura igneus lunā magnitudine vincens: lumen a sole accipiēs: signifex. ccc. xxix. dieb⁹ p̄currit. De vene Terci⁹ ē planeta ven⁹ qui et hesperus: aurore et zephali fili⁹: lucifer et vesp̄ rotūd⁹ igne⁹ p̄ mōdū nitēs: vt mercuri⁹ signifex p̄currē. sccc. xl viii. dieb⁹. De Sole. Quart⁹ plane ta ē sol: inde dicitur: q̄ solus luceat: ceteris stell⁹ obscurat: v̄l qđ sit sup̄ oīa lucēs: forma spēcie natura igne⁹ magnitudine occies terrā vīces: oīb⁹ stell⁹ lumen p̄bens. Hic ab oriēte i occidētē: ipetu firmamēti ferit p̄ mōdū nitēs p̄ totū sodiacū. ccc. lxxv. dieb⁹ ē dicitur: circulū at suū. xxvij. annis p̄ambulare tradit. Huius p̄stetia diem: absētia $\text{\textcircumflex}$ eius efficit noctē. Siē enī tota die sup̄ terraz: sic tota nocte lucet sub terra. Aq̄lonarē p̄tē celi pagiās: fac nobis lōgos dies et estate. Australē $\text{\textcircumflex}$ p̄currēs: induē nob̄ breues dies et hiemez sol i ortu suo maclosus v̄l sib⁹ nube latēs pluuiālēdiē p̄lagit. Si palleat tēpestuo sū. si p̄cauus videt: ita ut i medio fugēs

Liber

radios ad austrum et ad aquilonem emit
tat tempestatem humidam. et ventuosam.
Si pallidus in nigras nubes occidat:
aquilonem vetum. De Marte. Quin
tus planeta est mars qui et pirois globo
sus igne feruidus percurrit signiferum
duobus annis. De Ioue. Sextus planeta est iupiter qui et phenon: rotun
dus temporatus zodiacum per ages duo
decim annis. De Saturno. Sep
timus planeta est saturnus qui et phetho
spericus gelicus contra modum ut superio
res regiones gradies: signiferum. xxx. an
nis percurreret. In exortu saturni post
xxx. annos qui ymaginem de ere fude
runt: loqui ut hoiem pbabit. Omnes
aut post quingentos et xxxii. duos annos
circulos suos peragunt: et eodem ut pri
us repetunt. A terre centro absides id
est circuli planetarum altissime sunt: satur
no in scorpione. Ioui in virgine: marti in
leone: sole in geminis: veneri in sagitta
rio: mercurio in capricorno: lune in arie
te medius oim partibus: et contrario ad
terre ceterum humilime atque proxime.
Suus cuique color est. Saturno candidus.
Ioui clarus. Marti igneus. lucifero pale
bus. Espero resulges. Mercurio ra
dius. Lune pladus. Soli ardens. Mu
tatis autem colores appropinquans circulis: nam
frigidior in palore: ardenter in ruborem
ventosus in horrore: a terra in obscuri
tatem. Signifer id est circulus. xij. si
gnorum: dividitur in. xij. partes platonis. Sub
hijs feruntur. viij. planete Sol sed medijs
tamen duabus: luna per totam latitudinem. Te
nus excedens cum binis partibus. Mercu
rius sed septem partibus duabus in me
dio tribus supra duabus infra. Mars
sed quatuor medijs. Jupiter sed media et
supra eam duabus. Saturnus sed duabus
medijs ut sol. Huius septem orbis cum dul
cisona armonia sonantur: ac suauissimi
ceteris eorum circuitione efficiuntur. Qui
sonus ideo ad nostras aures non puenit
consonans: quod aures ab initio consenserunt
a nobis propterea non eruditae.

Et haec sententia Actes 10.
lib. de calo cap.
et dicit nosce celestium
concentrum harmoniam
consonans: quod aures ab initio consenserunt
a nobis propterea non eruditae.
Item de Cetero in Somnis Superiori. Hanc prout sententia

qui ultra aarem fit: et eius magnitudo
nihil angustum auditum excedit. Nullus enim
sonus a nobis percipitur: non qui hoc in
aero efficitur. A terra autem usque ad firmam
amentum celestis musica mensuratur. ad
ad cuius exemplar nostra invenia affi
matur. In terra namque sicut in luna et in
mercurio. B. in venere. C. in sole. D. in
marте. E. in ioue. F. in saturno. G. po
nitur perfecto mensura musicæ inveniatur
Unde a terra usque ad firmamentum. viij.
toni numeratur. A terra enim usque ad lu
nam est tonus: a luna usque ad mercurium
semitonus. A mercurio usque ad venere
semitonus. Inde usque ad solem. iiij. semi
tonia. A sole usque ad martem tonus. In
de ad iouem semitonium. Inde ad saturnum
semitonus. Inde ad signifex. iiij. se
mitonia: que simul intona. viij. tonos effi
ciunt. Tonus autem habet. xv. milia. d.c.
xxv. miliaria. Semitonium vero. viij. mi
lia. d. ccc. xij. miliaria et semissem. Unde
et philosophi nouem musas fixerunt: quæ
a terra usque ad celum. ix. consonacias de
prehederunt: quas homini naturaliter
insitas inuenierunt. De homine. Si
cuit enim hic modus. viij. tonis: et nostra mu
sica vocibus. viij. distinguuntur: sic compa
go nostri corporis. viij. modis coniungatur:
dum corpus. iiiij. elementis: anima
tribus viribus copulatur. Que musicæ
arti naturaliter recociliatur. Unde ho
mo microcosmus id est minor mundus
dicitur: dum sic consono miro celesti musi
ce par cognoscitur. De Mensura.
A terra usque ad lunam sunt. c. xxvij. sta
dia. que sunt. xv. milia. D. c. xxv milia.
A luna ad mercurium. viij. milia. D
ccc. xij. miliaria: et semissem. Inde ad ve
nerem tantum. Inde ad solem. xxij. mi
lia. cccc. xxxvi. miliaria. A sole ad mar
te. xv. milia. D. c. xxv. miliaria. Inde
ad iouem. viij. milia. D. ccc. xij. mili
aria. Inde ad saturnum tantum. Inde
ad firmamentum. xxxij. Milia. LLL.

D
Sunt
et communia centu
renata. et militaria.
beata. et trans
languoribus.
De Celo
Eundem dicitur:
utrumque so
lent: quia e
tum. Et rursum scri
re: remittit a centro
meum: quo celi
habet. Et dicitur: cetero
et regnabat: sereno
et permissum signific
ne calore: qua sol
habet. Limata id
que quantum ab e
buntur. Australis ind
nali. Australiter et hi
sternationis ab
vis: et omnia eius de
tulit. Et dicitur: bos qua
truncus quasi septem
us. hec plage greci
Dolis Action. Hes
muntadas q. est mun
trum. Sunt
veneris dicitur: et q
aqua summa hoc effi
tura aquam. dialis. vi
num. Est autem oceani
uno cristalli solidatus
metum dicitur. In
apoliode dicti vites
bis semper videuntur. Bi
bi nobis comitetur: qu
tum tamore impedi
tur notariare volu
la. Cetero est vnde si
xiiij. aperte scilicet.

De ymagine mundi

xxxvij.miliaria. Sunt itaqz a terraysqz ad celum miliaria centum et. ix.milia et trecenta.lxxv.miliaria. Ignem per globos planetarum transcedimus nunc cestem penetremus.

De Celo.

Elum dicitur: quasi casa elios: id est domus solis: v'l quasi vas celatum: quia est stellis insignitum. Est autem celum subtilis igneque naturre: rotundum et a centro terre equis spaciis vndiqz collectum. Unde et conexum mediumqz vbiqz cernitur: et in enarrabili celeritate cottidie circu agitur. Celum si vespere rubet: serenum diem: si mane tempestuosum significat. Due sunt ianue celi oriens qua sol exit. occidens qua sol intrat. Climata id est plage celi sunt quatuor. Orientalis ab ortu solsticiali: ad brumalem. Australis inde ad occasum brumalem. Occidentalis ex hic usqz ad solsticiali: Septentrionalis ab occasu solsticiali: usqz ad ortum eiusdem. Ariens ab ortu solis: occidens ab occasu eius vocatur Aheridies qsi media dies vocat. Septentrio autem a septem stellis appellatrix. Ariens dicitur bos quasi terion. inde. viij triones quasi septem teriones id est boves. Ille plage grece dicatur. Anathole Dysis Arcton Athesenbria. de quibus nomine adaz q est minor mds cōponitur.

De firmamēto. Superius. Celum firmamētum dicitur eo q sit inter medias aquas firmatū: hoc est forma sphericā natura aqueum. itellis vndiqz versum ornatum. Est autem oīs aquis instar glacie: uno cristalli solidatum: unde et firmamētum dicitur. In hoc sunt duo poli: a poliedro dicti unus borealis qui a nobis semper videtur. Australis alter q nūqz a nobis cernitur: quia indeuenio positi terre tumore impeditur. In hijs celi: ut rota: in axe voluit.

De Stellis. Celum est vndiqz stellatū: sed ideo in die nō apparent stelle: quia fulgore so-

lis victe latent: sicut sol nube tectus: nobis nō lucet. Stella quasi luna stans dicitur. Stant enim stelle firmamēto infixe et non cadunt: ea mire celeritate currente. Una autem dicitur stella multe stelle simul astrū vel sidus.

De Syderibus

Sydera dicuntur a cōsidero: eo q nauigantes vel itinerantes ea cōsiderēt. Sunt autem omnes stelle rotundae: et ignee: quarum dispositio soli deo cognita est: qui stellas numerat quarum nomina solus. Signa. potestates: cursus: loca tempora non uit.

Sapiētes vero mīdi nomina animalium vel hominū eis imposuerūt: vt ab hoībus dinosci poscent.

De Zodaco.

In medio firmamēti sunt. xij. signa per trāsuersum disposita: equaliter per circūtum distincta: horum dispositio grece dicitur zodiacus: latine significatio q fert signa: que animaliū habēt nomina Zodui em dicitur animal.

De Signis.

Rimū signum est aries cōtans ex pluribus stellis. Secundum fabulam is est qui aureo vellere phrixum et hellen trāsmare ad colchos vexit: qui intra sidera trāslatus ē. Pro signe autem ponitur: quia sicut aries tota estate in dextro latere: ac tota hieme in sinistro cubat: sic sol sib illo signo gradiens dextram celi partem perambulat.

Scdm est thaurus os id q iupiter in raptu europe: in thaurum est versus: et intra sidera trāslatus. Ob significatoēs autem q sol sib illo signo positus radios suos vt cornua forcitus erexit terram arabilem reddit. Terciū sunt gemini. Scilicet castor et pollux filii Iouis: a troia reuersi: et intra sidera translati sunt. Pro signo autem ponitur: quia sub hoc signo duobus diebus amplius q sib alijs moratur. Quartum est cāter. qui maximus herculem percussit: dum ydra ne reis occidit: et ideo sidera promeruit. Significat autem q sicut cāter retrocedit:

Liber

sic sol ad illud signū veniēs: cursū suum retroflectit. Quintū est leo q̄ maximus ab hercule occisus intra sidera ē trāslatus. Designat aut: q̄ sicut leo in anterori parte calide nature: in posteriori est frigide: ita sol in illo signo augustū mēsem p̄us facit calidū: ac postremo tepidū. Sextū ē virgo. s. erigone: filia ycarī sacerdotis intra astra rapta. Ob signū autem ponit p̄ sicut virgo non parit sic semp̄ tenebo illius signi mēsis nihil gignit. Septimū ē libra: quā tenet virgo. s. balneē astrei regis filia: ob eq̄itatē iusticia dicta: et intra sidera trāslata. Aderita hoīm pensat: et in libra Ioui rep̄sentat. Ille p̄ superiorē virgine ponit. Signat aut q̄ sol eq̄noxiū faciat: cū s̄b illo signo ambulat. Octauū ē scorpio q̄ maxim⁹ orionē al⁹ pcussit al⁹ bestias terre occidit: et ob terre grām astra meruit. Pro signo aut grādū ponit q̄ illo mēse videlicet nouēbre in quibus dā terris: crebrius sūt. Nonū ē sagittarius: qui et arci tenens. s. alchon chretēsis: q̄ scor pionē q̄ filiū suū rapuit sagittauit: nec filiū tetigit: et ideo sidera meruit. Designat aut crebros fulminum ictus: q̄ in al⁹ decembre contingūt: in aliquibus locis q̄ inferina membra desinit: signat: q̄ tunc sol infera petat. Decimū ē capricornus qui iouē parvulū a patre pīectū caprā clā aluit: q̄ ipē post intra sidera trāstulit. Est aut significatio: q̄ sicut capra alta petit: ita sol tunc ad alta celi cōscedit. Extrema eius pars desinit in pīscē: designat finem illius mēsis esse pluīalem. Unde cimiū est aquarius scilicet et ganimedes troili regis filius iouis amasius ab ipō intra astra locatus: et pīcerna deorum factus. Significat aut q̄ solutis niuib⁹ vndosū est illud tempus. Duodecimū est pīscis cū dītyphoeū gigātez in sequētem fugent: in egyptū: venus et cupido filiuseius versus in pisces latuerunt in aquis. Cūq̄ ho-

mines diu pisces deuitarēt ne forte deos deuoraret illi duo trāslati sunt: intra sidera designat vero illud tempus esse pluīiale. De Iadib⁹.

Ades dicitur pluīiales. Hyā i em̄ grece: latine pluīia dicitur.

Unde latine dicitur succule: a suco Sunt autē septē stelle in frōte thauri. Plides dicitur quasi plures. Pliō em̄ plura. Sunt nāqz septem stelle in genu thauri: fuerūt autē filie athlātis regis et pīcie. A pīce autē athlātides. Amātre pliades quasi plaides: ab insula hēsperides. Ille autē virgilie dicitur q̄ verno tpe oriūt. Ex hys vna fuit māia mercurij m̄: a dextris zodiaci versus aquilonē sūt hec signa: iuxta axem auctōn: scilicet plaustrū qd̄ sydus etiā septētrīo: et helice nomīat: cuius stelle māiores tradūtūr: fuit autē calisco līcaonis regis filia: a iouē oppresa: scilicet a iuno ne in yrsā versa: a iouē vero intra astra rapta. Sequit̄ sīdus boetes id est custos palustri: qd̄ et arthophilax Erat at calisco filius a iouē inter sidera positus

Deinde ē arcturus scilicet min⁹ plaustrū. qd̄ et cīnosura esse dicit. Hec autē a iouē oppresa a iunone in yrsam versa: a iouē intra astra est trāslata. Intra duo plaustra est serpens phiton: quē mari mū apollo post diluuiū latone: a iunone immissū occidit: et ob insigne intra sidera trāstulit. Juxta est corona a vulcano facta: a bacho vero a diagñe minois et pasiphe filie data: et intra astra locata. Inde est hercules sydus. Cū gigātes cōtra deos pīgnaret: dijs in vna celi partē venīētibus celū ruere voluit: Sed hercules hoc cū athlāte sustinuit: ideo celū pīmeruit. Huic iuxta elira a mercurio inuēta. Prop̄ hāc tīgnus. Jupiter ob amore lede regie in cīgnū ē versus et intra sidera trāslatus. Huic coniūgit cepheus rex et casiepheus vxor ei⁹. Lui associat pīseus filius iouis: et

De ymagine mundi

danés habēs iuxta se syd^o adromache
vroxē eius filie et zephei regis. Qui-
bus admisces deloton: quod et triāgulū
videlicet et forma egypti: quia seruauit
deos a facie tiphei. Juxta quod locatur
serpētarius scilicet euctoniūs: qui et au-
riga qui primus aurigā iunxit: eosq; ser-
pentinos pedes habuit. Unde et grece
ophinicūs dicit. Ophis em̄ est serpens.

Huic iuxta ponitur pegasus: scilicet
equus alacus et cornutus igneū halitus
et ferreos habens pedes: a sanguine gor-
gonis creatus. Lui coniūgūs delphin q̄
neptuno amphitricem in cōiugium ab-
duxit: et ideo sidera pmeruit. Deinde
est aqua iupit in aqua d̄sus Ganimedes
rapuit: et ita sidera trāstulit. Huic s̄b
est sagitta ab hercule philocreti data: p
quez expugnata est troia. A sinistris
zodiaci versus austrū sunt hec signa.

De hydra.

Ydra q̄ habuit. l. capita abher-
cule occisa. et ob in signe: intra
sidera trāslata. Super hanc cra-
ter in quo tagatio id est summus deus.
pascam cōmiscuit de quo animas fecit:
de quo adhuc aie leticum poculū bibūt:
cū corpora introiūt. Super hāc aut̄ cor-
uus ab appolline dilectus: et intra astra
raptus. Inde ē orion qui ab urina nar-
intra sydera est translatus. Ihuīus stelle
si fulgent serenū erit: si obscurātur tem-
pestas. Juxta hoc prochion quod et an-
ticanis dicitur qui canis orionis fertur:
et ob insigne meritū intra sidera locat.
Huic cōnectif canicula que siri dicit: et
ob hoc dies caniculares dicūtur: fuit aut̄
canis erigoni filia ycarī sacerdotis. que
dolens p̄rem necatum laqueo se suspen-
dit: dum eū canis ducatu inuenit. Am-
bo aut̄ sunt intra sidera rapti. Dein-
de ē lepus q̄ a ganimede agitatus a io-
ue intra astra trāslatus est. Sequit̄ ei
danus fluuius q̄ et padus. Erat aut̄ phe-
ton phebi filius: q̄ currūz patris regere

iustius m̄dm incēdit: et ideo fulmine io-
uis in hoc flumine interiūt q̄ in eridanū
mutatus intra sydera trāslatus. Lui as-
sociatur cetus: quē pseus occidit: dum
andromaden deuorare voluit. quē iupi-
ter ob insigne filij intra astra locauit. Ju-
xta hanc cēthaurus: scilicet chiron ma-
gister achillis: obnūniaz virtutē in celo
est locatus. Sacrariū aut̄ id est alta re
in quo dij iurauerūt cū saturnus et iu-
piter contra se pugnauerūt. Inde ē ar-
go videlicet prima nauis: apud argos
ciuitatem athiphi facta: et in celum trā-
slata. Ad extremū est pistrix siue thymē-
ra q̄ bestia capite ieo. media capra dra-
co fuit cauda: a bello foron occisa: et in
tra sidera est translata. Est et canop^s si-
dus egypti p̄clarum quod a nobis mini-
me videb^t: sicut nec a trogodis iuxta egi-
ptum septentrio. Ex hīs signis sem-
per dimidia pars super terrā. Dimidia
est s̄b terra. Et celi pars que s̄b terra ap-
paret hemisferium vocatur id est dimid-
ium celum. Lactea aut̄ zona q̄ om-
nes stelle fundūt in eā sua lumina iō ē
candida. De cometa. Comete sūt stel-
le flāmis trimite in lactea zona p̄tra aq̄
lonem apparetes regni mutationem aut
pestiletiā aut bellū est ve. portēdētes.
Cernūtur aut̄ al. vii. dieb^d diuti^l. lxx.
Sidera fabulis iuoluta īmo polluta p
lustrauimus alcius scandētes: astra ma-
tutina: solem q̄ solis inspiciamus. Su-
pra firmamētum sunt aque instar nebu-
le suspense que celum in circuitu ambi-
re tradūtur vnde et a que in celum dic-
tur. Super quod est al spirituale celum
hoībus incognitū: ybi est habitatio an-
gelorū per ix. ordines dispositorū. In hī
ē paradisus paradiſorum: in q̄ recipiūt
anime factoz: hoc est celū quod in p̄nci-
pio legit̄ cū terra creatū. Ihuic lōge sem-
per eminere dicit celū celoz in quo ha-
bitat rex angeloz.

Explicit liber pāimus.

Liber

Incipit secundus.

Riori libello

globū totius m̄di oculis corporis repr̄sentauimus sequēti ī tempus: in quo voluit oculis cordis ante ponamus. Euū est ante m̄dm cuž m̄do: post m̄dm. hoc ad solū deū p̄tinet: qui nō suit nō erit sed semp̄ est. Tempora eterna s̄b euō sūt: et hoc ad archetipū m̄dum: et angelos p̄tinēt: qui aī m̄dm esse ceperunt: et cū m̄do: et post m̄dm erūt. Tempus aut̄ m̄di ē vmbra cui b̄ cū m̄do incepit et cū m̄do desinat veluti si funis ab oriente in occidētem extēdereſ: qui cotidie plicādo collectus tādem totus absumereſ. Per hoc extēdūf secula: sub b̄ currūt vniuersa in hoc m̄do posita: hoc vniſcuiusq; vta mēſurat b̄ series diez et annos terminātur. Tempus em̄ a tē peramēto dicit: et nihil aliud q̄s vicissim tuto tempoz intelligit. Hoc q̄s in athmos ostēta momēta: p̄tes: minuta: punctos: horas q̄drates: dies: ebdomadas: mēſes: vicissitudes: annos tictos: etates: secla diuidūtur athemus dicit inseabile. Est em̄ illud quod in sole volat. Est aut̄ minimū temporis spaciū: sicut motio palpebre oculi: quod et ictus oculi dicit et ē trecentesima. lxxvij. pars vuius ostenti. Ostētum dicit quod aliquid ostendit aspiciētibus. Est aut̄. lx. pars vnius hore habens in se ccc. lxvj. athmos. Abomētu ē motus syderuz: vnde et dicit et ē. xl. pars hore cōtinens ostentū vnu et dimidiū. Partes a partitione zodiaci qui in tricenos dies: p̄ singulos mēſes partit. Est aut̄. xv. p̄s hore h̄is in se duo momēta et duas partes momēti. Abinutū esse minus interuallū in horologio. Est aut̄. x. pars hore cōtinens partē vñā et dimidiā. Pūctus ē paruuſ ascēsus pūcti in horologio. Est aut̄. iiii. pars in sole alii. y. in luna. hore: habēs

duo minutaz dimidiū. Hora ē termi n° cuiusq; rei. Estā t hora q̄diu aq̄ stās a iactu lapidis mouet: et est. xij. pars di ei: p̄stant ex. iiii. pūctis. x. minutis: partibus. xv. momētis. lxj. ostent. lx. athmos. xxij. d. xl. j. hō āt dicit series velum bra et dicit ab horologio. et est certus li mes tēpois in horologio. Quadrans ē. iiii. pars diei: habēs tres horas: naturalis aut̄ diei. vij. horas. j. dies ē. vij. p̄s ebdomede vulgaris: continens horas. xij. Naturalis aut̄. xxij. Dies aut̄ dicit a discernēdo: eo q̄ lucem ac tenebras di scernat. Est aut̄ dies aer sole illustrat̄ ē hic. Lū em̄ sol est super terrā ibi dies cū s̄b terra ibi ē dies. Lū aq̄lonarez p̄tē celi circuit nobis: inde exa terre positis cicius surgit et tardius occidit: et idolōs giores dies facit. Lū vero australē p̄ am bulat: nob tardius surgere: et citius occidere videſ quia tumor terre medie: q̄ rotundo est visu nostro obicit̄: et tunc quod nobis breuiores illi aut̄ parti longissimos facit. Zodiacus nāq; ex. xij. signis cōſtant: ab aquiloni austrū por rectus flexuoso lapsu cingit celū s̄b quo sol currēs m̄dm in. vij. parabellos: id ē circulos diuidit: qbus singulis diuisuz diez facit. Lōgitudo aut̄ zodiaci in. ccc. lx. partes secat. Latitudo ei in. xij. partibus. Partiū aut̄ sectio nihil aliud ē q̄ solis vnius dici p̄gressio. Unūquodq̄ ergo signū p̄ duas horas oris per duas occidit: et in unoquoq; sol. xxx. diebus immorat. Qui dum flexuoso draconis meatu: s̄b signis zodiaci obliqui mūdū in. viij. circulis diuidit. Primus circulus ab india versus austrū: per mare ru brū et africam ad columnas herculis p̄uenit. Hercules em̄ orbem pertrāiens: ibi colūpnas fixit: vbi finem mundi esse putauit. In hoc ergo circulo equinoctiū die media gnomon: radius horologij. vij. pedum vmbra reddit. Dies lōgissimus. xij. horas equinoctiales habet.

Aetum.

Quod tempus sit.

Tempus Amisio.

Athēmū: tempus infantele
fini p̄fum rūmē.

Osculum caput. 366. 175. S. regula p̄s
hore.

Momentum copiale. 175.
Una oscula p̄p̄s quadrata
et simili hore p̄s.

Pars coniunct et momenta
Et dulcis momenta p̄s
et aut̄. 175. S. regula p̄s
hore.

P̄mūlūm̄ habet partem
et aut̄. 175. S. regula p̄s
hore.

De imagine mundi.

Secundus ab occasu inde p medos vadit et per ses arabiam: syriam: cypri: cretam: lilibetum: motem sicilie et septentrio- nalia africe ptingit. Umbilicus in equinoctio. xxxv. pedum: umbrā. xx. peduz longā reddit. Dies maria. xiiij. horaz. z. v. parte viius hore. Tercius oris ab indijs imano primis et p caspias portas thaurū: pamphilā: rodum: cycladas. syracusas catinam et pergades tēdit. gnomides cūcte: umbram. xxxvij. vñtarū faciunt longissimos dies. xiiij. hore et di midie. ac. xxx. viius hore. Quartus ab altero latere imauī p ephesum mare cycladuz. septentrionalia sycilie narbone- sis gallie exortua africe maritimaten- dit ad occasum. Gnomo. xxv. peduz fa- cit umbram. xx. pedū. Longissimos di- es habet. xiiij. horas: et tercias duas vii- us hore. Quinto circulo ab introitu ca- spij maris continent bactria: armenia: macedonia: tarentum: tustū: mare: bale- ares: hispania media. Gnomo septē pe- dum umbras sex reddit. Maximus di- es horarū. xv. Sextus cōplectus caspi- as gentes: coucasum samotraciam: illi- ricos: campaniam euturiam: massiliaz hyspaniam: terraconensem medium: et inde perlusitanam. Gnomonis pedes ix. vmbre. viij. lōgissim⁹ dies horas. xv. ac nonā ptem hore. Septimus ab alte- ra caspij maris hora incipit et p tracie a- uersa venetiam: cremonam: rauennam: transalpinā galliam pirenum: celtib- riā vadit. Gnomonis. xxxv. pedes: um- bre. xxxvi. Amplissima dies horarum xv. et quintarū ptium hore trium. Octa- tauis atonay p meotium lacum et sari- nathas dacos: partemq; germanie: gal- lias ingreditur. Longissimus dies ho- rarum. xvij. Gnomo ut sup̄ Extra hos facit sol q̄tuor circulos: duos in austro. et duos in aquilone: verū in austro per insulā meroen et ptolomaidā: rubi ma- ris vrbem: vbi longissimus dies. xij. ho-

rarū: dimidia hora amplior. Alterū per syenem vrbē egypti. que est horarū. xij vñū in aquilone p hyperbo: eos motes et britāniā horarū. xvij. Alterū scitum: a ripheis iugis in thilen in quo sex mē- sibus est dies: sex alijs nor. Adhuc alijs terrarū locis variat sol umbrā. nā umbrili qui gnomō dicitur umbram in egypto equinoctiali die: meridie paulo plus q̄ gnomonis dimidiā mēsuram ef- ficit. In Roma quarta pars gnomōis deest umbra. In ancuna supeſt. xxxv. In venetia q̄dē horis umbra gnomoni par fit. In syene solsticiali die medio nō la fit umbra: ibiq; puseus a philosophis ad hoc ipm factus totus interius illumi- nat. In meridie sunt populi fiscij di- ci qui umbrā ex vtroq; latere mittunt. In india super flumen hipasum in solsti- ciali die umbra absunt. Apud tro- goditas. xlvi. diebus ante solsticium: et totidem postea umbra penit⁹ absunt. et his. xc. diebus umbra in meridie iacit. In merore insula nili bis in anno absu- mitur umbra cum sol est in. xij. pte thau- ri. et in. xiiij. leonis. In india sunt loca asscia dicta: ibi non sūt umbre. et septen- triō ibi non videtur. Orizon est qntū aspectus cuiusq; in circuitu circūscribit et celū vndiq; terre imminere putat: qđ in lato mari melius dinosci potest: vbi nullum obstaculum se p̄ebet Extendit aut orizon in spacium longitudinis: ccc et lx. stadioꝝ. Lentuz enī et. lxxx. stadia nō excedit acies cuiusq; videntis. Sed visus cum ad hoc spaciuū venerit defici- ens in rotunditatē recuruaf. hic nu- merus geminatus in ante et retro orizo- tem efficit. De tribus diuisioni- bns diei. Dies vulgaris habet tres diuisiones: mane meridiē: sup̄mum. ma- ne ab ortu sol vñsq; ad quartā horā dcm̄ a mano quod est bonū: nihil enī melius luce: vel a manibus. i. dijs infernalibus qui diē tota nocte inclusā mane emittit

na post 2to stadio variata
Gorsonis.

Liber

*Dies secundus varietate
nisi interpres.
Hebrei magis à manu
et omnia in manu sunt.*

Meridies q̄si media dies: et dicit a me-
ra. i. pura dies. Supinuz ab hora nona
vsq; ad solis occasū: et dicit inde q̄ sup
primat solis cursuz hebrei chaldei et p-
se a mane diē inchoātes in mane finiūt.
Egyptū ab occasu vsq; ad occasū. Ro-
mani a medio noctis vsq; ad meridie
vmbri et athenienses a meridie vsq; ad
meridiē. Cristiani a vespera vsq; ad ve-
sperā. De nominibus dierum.

Sic aut̄ hebrei nominant dies. Una
sabbati vel sabbatoꝝ: vñ p̄ia sabbati. se
cūda sabbati. iiij. sabbati. iiiij. sabbati. v.
sabbati. vij. sabbati. sabbatū. Paga-
ni vero sic Dies sol. dies lune. dies mar-
tis. dies mercurij. dies iouis. dies vene-
ris. dies saturni. Sed cū hec nomia a
planetis habeat vidēdū: cur nō cūdem
ordiem seruēt. Sed hec causa ē. Dies
naturalis diuiditur in. xxiiij. horas. Ex
quibꝫ si vnicuiꝫ planete p̄ circuituz ter-
vna hora tribuit: exp̄sis oībus tui pla-
nete prima iter obuenerit. Huic nomen
ascribit: christiani aut̄ sic dies nomināt.
Dies dñica: iiij. feria. iiiij. feria. iiiij. feria.
Quinta feria. sexta feria. sabbatum.

De nocte.

Nox dicit a nocēdo eo q̄ noceat ocu-
lis. Est autē nox: solis absentia: vmbra
terre. Sit aut̄ vmbra a corpe et luce. Dū
enī lux solis est sub terra: corp̄ terrevim
brā supius parit: que vsq; ad lunā p̄tin-
git. Dicit aut̄ vmbra quasi ob radium
solis scz. Ibi lux par ē corpi: ibi par est
vmbra. Ibi lux maior ē corpe: ibi vmbra
deficit. Ibi lux est corpe exilio: ibi
vmbra in infinitū crescit. Lū sol austra-
lem celi p̄te pluistrat: nobis noctē plon-
gat. Lū x̄o aquilonē nobis cā breuiat.
Lū luna vmbra noctis incidit a luce de-
ficit. Et hic defectus eclipsis dicit. So-
le x̄o obiecto lune eclipsim patif: dū vi-
delicet luna sub sole in eadē linea gradi-
tur. De septē t̄pibus noctis.

Habet aut̄ nox septē t̄pā vīc̄, crepu-

sculum vesperū Lōticiniū. Intempestū
Galliciū. matutinū. diluculū. Crepu-
sculū est dubia lux. Creperū enī dicitur
dubiū. Est at̄ intra tenebras et luccē. ve-
sperū a stella que vesper vocat. Lōticis
niū cū oīa cōticēt et tacēt. Intempestū
media nox cū nō est t̄pus operādi. Gal-
liciū cū galli cātāt. Matutinū cū ma-
ne aurora aduētāt. Diluculū incipiens
dici lux. De ebdomada

Ebdomada est. iiij. p̄ lunaris mensis. Dicit aut̄ grece a septenario nume-
ro. Ebda enī dicit. vij. latine autē dicit
septimana: q̄ septē manes id est septē
dies hec habet. vij. species. Prima eb-
domada ē diuina q̄ de⁹ cūcta. vij. dieb⁹
cūcta cōdidit: et in septimo requeuit. Se-
cūda est in q̄ hic mūdus voluit: in q̄ nos
exēplo dei sex dies operamur: et in septi-
ma requeescimus. Tercia ē. vij. ebdomada
in simul. post quas penthecostes ce-
lebraſ: in q̄ lex iudeis: sp̄ūſanc⁹ xp̄ia-
nis dat. Quarta ē. vij. mensium: post
quos festivitas tabernaculoꝝ seruabat. Quinta est septē annoꝝ: post q̄s annus
remissionis agebat: in q̄ popul⁹ ab ope
cessare iubebat. Sexta est septies septē
annoꝝ post q̄s annus iubileus feriabat.
Septima est septuagies. vij. annoꝝ p̄
quos xp̄s nasci a danièle īmo ab angelo
pmittiebat. De mensibus.

Ahensis est. xij. p̄ anni. Dicit aut̄ a mē-
sura: vñ a mene qđ est luna. Lunaris at̄
mensis. xxix. diebus. et. xij. horis imple-
tur. Solaris x̄o. xxx. dieb⁹. ac. x. semis
horis.

Lunaris mensis est a noua luna vsq;
ad nouā lunā. Luna aut̄ puolat zodiacū.
xxix. dieb⁹. et. xij. horis. Bis duode-
cim sūt. xxiiij. qđ est integer dies. hic q̄
nō p̄t diuidi: vñi mēsi ascribit. Inde ē
q̄ vñus mēsis habet. xxx. alter. xxix. fin
lunā. Solaris. Solaris mē-
sis ē vñi signi p̄gressio. Sol in vnoꝫ
signo morat. xxx. dieb⁹ et dimidio Qui

De imagine mundi.

dimidiis in duobus signis: efficit integrum diem. **H**ic q̄ nō pōt in duo p̄tiri: vni mēsi ascribitur: t̄ ideo habet mensis vnus. **xxx**. alter. **xxix**. **D**e noībus mensiūz. **H**ebrei auctore moīse: sic menses nomināt incipientes ab ap̄ilī: i quo pascha celebrāt. **N**isan apud nos: ap̄ilis. **T**ar:mai². **S**uan: **J**unius. **T**ha-
mul. **J**ulius. **A**dabet: **a**ugustus. **E**lul: se-
ptember. **L**esseri october. **M**aseruan: no-
uember. **C**asleu deceMBER. **T**hebet **J**an-
nuarius. **S**abath: februari². **A**dar mar-
cius. **E**gyptij vero abrahāz auctore mē-
ses a septēber cōputant. s̄icq; eos vocāt
Tot apud nos: septēber t̄ faōsi october
Athir nouember. **C**hoeach. dēcember.
Libri Januarius. mechir: februari². **F**e-
menoth: martius. farmutri: ap̄ilis. **P**a-
cho maius: paudi **J**uni². **E**phisi **J**uli².
Ahesori **a**ugust². **G**reci aut̄ foroneo au-
ctore a decembri: menses inchoant: q̄s
sic appellant. Apuleios apud nos decē-
ber. **E**dinos. Januari². **P**itios. febri-
arius. bistrōs martius xanticos: aplis.
Artemessios: maius: deseos **J**uni². **P**a-
nemos **J**ulius: loos **a**ugustus. **G**orpie-
os septēber. **H**iperbeteos: october. dy-
os **M**ouember.

De mensibus Romanorum.

Romulus romanus. x. mēses or-
dinavit: quoꝝ primū martiūz a
marte: qui in mēse hoc in frigia
natus est noīauit. cuius se filiū slo p̄di-
cauit: decimū dō decemb̄e nominauit.
Muā dō pompilius duos. Januarium
sc̄ et februariū adiecit. Sūt aut̄ mēses
romanoꝝ ab ydolis a rebus: a regib²: a
numeris dicti. **P**rimus Januarius di-
citur a ianodeo p̄ncipij: eo ꝑ hic mensis
est p̄ncipiū anni. **D**icit̄ etiāz a ianua eo
ꝑ p̄ eum intret annus. **S**ecundus ē Fe-
bruarius a februo: id ē plutone deo ifer-
nali: cui hoc mēse sacrificabāt: dū ciuita-
tez in honore eius luminibus lustrabāt
Dicit̄ etiā a febre. i. a frigore: q̄ frigidū

est illud temp². **T**ercius martius a mar-
te deo belli patre romuli auctoris roma-
ne gentis. **L**ui marti milites hoc mēse
sacrificabāt. **D**icit̄ etiā a maribus eo ꝑ
cūcta animantia tūc mares desiderent.
Quartus ap̄ilis ab affrodisi vel a frili
id ē venere dea amoris: cui consecratus
erat hic mensis. **D**icit̄ etiā ap̄ilis quasi
ap̄ilis eo ꝑ appiat terrā in flores. **Q**ui-
tus maius a maio: id est a ioue: q̄sī a ma-
iestate: siue a maia matre mercurij: cui
mercatores hoc mēse sacrificabāt. **V**ici-
tur etiam a maioribus: sc̄ p̄ncipibus ro-
manor̄. q̄ hoc mēse ioui immolabāt.
Sextus est Junius a iunone dea regni
dictus: cui erat cōsecratus. **D**icit̄ etiam
a iunioribus q̄ armis romani defēdebāt
t̄ regni fastigii a Junone affectabant.
Septimus est Julius a iulio cesare: qui
in hoc mēse impator creatus: t̄ i hoc in-
deū relatus est. **H**ic prius q̄ntilis dice-
bat: eo ꝑ quintu s̄ eēt a martio: q̄ prim²
erat cōstitutus a romulo. **O**ctauus au-
gustus ab augusto cesare: qui in h̄ men-
se victor extitit: t̄ romanū imperiū ad-
auxit: ideoꝝ deitatē p̄meruit. **H**ic pri-
sextilis ē dictus: eo ꝑ primo martio eēt
sextus. **M**on² september quasi septim²
ȳmber. **D**ecimus october q̄sī octau² ȳm-
ber. **U**ndecimus ē nouember q̄sī nonus
ȳmber. **D**uodecimus mensis ē deceber
quasi decim² ȳmber. **S**ūt enī h̄i mēses
pluviales: t̄ iō a numero et ymbre no-
men habent. **D**e kalendis.

Alēde a kalo ȳbo q̄d ē voce di-
k cūt̄. **P**ōtifer nāq; nouā lunā
regi nūctare debuit post cui² sa-
crificiū kalo q̄nqes v̄l sexies clamauit
per h̄ signū pl̄m in curiā: ob h̄ cala-
briā dictā ad sacrificiū cōuocauit: et ab
hoc ȳbo kalo p̄mā dīē mēsis kalēdas
vocari placuit. **I**n p². ix. dies vulg² de
rure cōuocati i ȳbē romā p̄uenit: t̄ ibi
feriarū seruādarū scita a rege vel p̄tifi-
ce accepit: t̄ inde none dicūtur **D**icūtur²

Liber anselmi

cunq; etiā a nūdinis. i. mercatōibus qvlp
in vrbē deferebat vel ibidē emebāt. Id
dicitur q mēses diuidūt: ab iduare qd
est diuidere. Dicūtur etiā ab ydea qd ē
species: qz luna plenā sui speciem in me
dio mēse monstrat. Hebrewi et greci et
egypti nec kalēdas nec nonas: nec yd
obseruāt: s̄ tñ dies ad nouā lunā ppu
tant. Vicissitudo in quorū tpa ani diui
dit: et vñquod qz trib⁹ mēsibus distin
guīt. Dicta at vicissitudo: qz vices mu
tat in mundo.

Ver est q̄rta pars anni: cōstans trib⁹
mensib⁹. Dicīt at a vernādo: qz tūc pra
ta virēt silue frondēt. hoc est humidum
et calidū: et in hoc sit equinoctiū.

Stas est q̄rta ps anni: cōstan
tribus mēsibus: et dicīt ab estu
calore. Hec ē calida et sicca. Hec
et messis vocat: et i hac solsticiū celebrat
Autumnus est. iiiij. ps anni. ha
bens tres mēses: et dicīt ab au
tumno. i. colligo. sc̄z fruct⁹ terre
Hic est frigidus et siccus. Hic etiā vide
mia noīatur. et in hoc equinoctiū libera
equatur.

Hyems est q̄rta ps anni et trib⁹
mēsibus p̄ficiēt: et a rigore v̄l se
rilitate dī. Est at frigidat humi
da: et i hac agit solsticialis dies. Hec at
vicissitudo i fr̄istim p̄tib⁹ agitur. In in
dia x̄o vbi sunt ali⁹ ortus sydex: sūt bi
ne in anno estates: binū messes: i medio
hyems placida. In egypto qz n̄fa me
dia hyeme cāpus herbis: floribus silua
frōdibus rēscif queq; arbor pomis onu
statur. Elementa et tempora.

Quatuor: qz elemēta q̄litatib⁹ q
tuor tpm cōnectūt. Terra nā
qz siccā et frigida antumno. Atq;
humida et frigida hyemi. Ver humidus
et calidus veri. Ignis calidus et siccus
estati colligat. De hoc microcosmo.

Idē qualitatibus est humanū corp⁹
tempatū, vñ et microcosm⁹. i. minor mū

dus appellaſ. Sāguis nāq; q̄ vere cre
scit est humidus et calidus: et hic viget
in infantib⁹. Colera rubea crescens esta
te est calida et sicca: et hec abūdat in iu
uenib⁹. A helancolia id est colera nīg
crescens in autūno in puectioribus. Fle
gmata q̄ in hyeme dominātur in senib⁹.
In quibus sanguis pollet: sūt hylares:
misericordes: ridētes: loquaces. In qb⁹
colera rubea sūt macilenti: voraces: au
daces: veloces: iracūdi: agiles. In qui
bus colera nigra: stabiles graues: com
positi morib⁹ et dolosi sūt. In quib⁹ fle
gmata tardi somnolenti: obliuiosi sunt

De anno

Annus dicīt ab inuocādo: eo q
a cūcta transeuntia innouat. Di
citur etiā annus q̄si annulus eo
q̄ in se reuoluit ut circulus. Annus aut
mīltis mōis accipit. Primo lunaris an
nus qnq; farie dicit. Prim⁹ lunaris an
nus ē cū luna oīa signa zodiaci puolat.
qui. xxvij. diebus et horis. viij. constat.
Secūdus duobus diebus. iij. horis p
lixio. post q̄s luna a sole reaccēditur: q
p̄pē mēsis noīat. Terci⁹ dicit cois: qui
xij. mēsibus. i. ccc. lxij. dieb⁹ expletur.
Quartus q̄ embolismal dicit id est sup
augmētū: q. xij. mēsib⁹. dieb⁹. ccclxx
iij. dieb⁹ cōficit. Qui vterq; ab hebre
is a pascali mense incipit. abiq; finit. A
Januario aut a romanis luna inchoat
ibiq; termiaſ. Quintus ē lunaris: siue
decēnouenalis cū luna post. xix. annos
ad easdē recurrit estates. Sextus est so
laris cū sol oīa zodiaci signa plustrat: q
ccc. lxv. dieb⁹: et. v. horis cōstat. Septi
mus bisextil: dū q̄rto anno bisextus in
seritur. et vno die lōgior priori cognosci
tur. Octauus est iterū solaris: cū sol p⁹
xxvij. annos circulū cōcurrētū cōplet.
Non⁹ est mercuri⁹ qui. ccc. xxxix. dieb⁹
cōplet. Decim⁹ est veneris: q. ccc. xlviij
dieb⁹ cōplet. Undecim⁹ est martis qui
duob⁹ solaribus annis cōstat. Duodecim⁹

De ymaginē mundi

decimus est iouis qui. xij. cōstat annis. Tercius decim⁹ saturni: q. xxx. annis ex pleſ. Quartus decimus qui vocat mag nus. q. xxxij. annis reuolut⁹. Extra hos sunt duo legales anni. vñus q. dicis annus remissionis habens curricla anno rū. viij. alter iubile⁹. l. annoꝝ. Annū cui le⁹. i. solarē: hebrei ab eq̄noctio verno: greci a solsticio: egypti ab autumno: romanī a bruma incipiūt. Apud indos vnius mēsis. Apd egyptios ḥo olim erat ann⁹ q̄tuor mēsiū. Apd acarnanas. vij. mēsiū. Apud latinos. xij. mēsiū. apd quodā vñi quodq; tēpus anni. s. ver. et alia p anno cōputabat. Vñ et plato ponit. ix. milia annoꝝ. tulius. xv. anno rū. Annus solaris vt in horoscopo horologij inuestigatum est. ccc. lxxv. dieb⁹ et quadrante perficif. Quadrās autem est quarta ps dici. scz. vij. hore. in q̄tuor aut annis. iij. quadrantes. xxiiij. horas conficiūt: qđ est integer dies. Hic ergo dies in q̄rto anno. vij. kaleſi. martij interkalatur: et bissextus nominatur. Hunc Julius cesar interposuit et totius cōponi errorē p hunc correxit. Hunc egypti et greci in fine anni supponūt. Romani aut in februario: eo q̄ breuior ceteris est interserūt. Ideo aut nō post finem mēsis: sed infra mensem: quia ibi olim integer mēsis interkalabat. Ideo vñ nō an vij. kaledas martij. qz. vij. kaledas martij magno tripludio ciuitate lustrabant. et nihil eis incipe ante transactam festi uitatē licebat. De cyclis.

cyclus indictōnalis ab octobre: incipiens. xv. annis. Ciclus bissixtilis. iij. annis implet⁹. Ciclus decēnouenalis a pascali luna inchoans xix. annis implet⁹. Ciclus lunaris a Januario incipiens. xix. annis implet⁹. Ciclus solaris a martio incipiens. xxvii. annis. Ciclus magnus. d. xxxij. annis pficit. De olimpiade

Olimpias sūt q̄tuor anni. Apud ely-

den ciuitatē grecie est institutū post q̄tuor annos ad olimpi⁹ montem conuenire: et ibi palestriales ludos exercere: et inde dicunt⁹ olimpiades. De lustris

Lustrū sunt quinqꝝ anni. Romanis enī ab oībus gentibus soluebatur tributum. Quinqꝝ annis es. v. argentū. v. aurū: et post q̄nquenniū ad romā veniebant: et sp̄ lustrabat̄ urbem: et ideo vñ quod qz quinquenniū lustrū dicitur.

Dēs aut simul indictōnes ab indicēdo dicunt⁹: qz sp̄ post. xv. annos ad primū censum id est es rediebatur. De etate.

Etas vel generatio est vīta cuiusq; hoīs: vel. c. anni. Est etiam etas cū null⁹ supserit q̄ nūc vivit. Sūt qz sex etates hoīs. Prima infantia ad leptē annos. Secunda pueritia ad. xiiij. annos. Tertia adolescētia. ad. xxij. annū. Quarta iuuentus ad q̄nqua gesimū annū. Quinta senectus ad lxx. annū. Sexta decrepita vñq; ad centesimū annū: vel vñq; ad mortē. Sunt nihilomin⁹ sex etates mūdi. Prima ab adam ad noe. Secunda a noe vñq; ad abraham. Tertia ab abrahāz ad dauid. Quarta a dauid vñq; ad transmigratiōē babilonis. Quinta inde ad christū. Sexta vñq; in fine mūdi. Seclū sūt mille anni. Dicis aut seclū quia se sequitur. Inde seculū seculi. Seculū temp⁹ grē. Seculū temp⁹ legis. Inde et seclā seclorū. Seclā tpa cristianoꝝ: seculōꝝ iudeorum et paganorum. Et et seculū seculi regnū celorū qđ sequit̄ istud seclū: sicut scribit̄. Beati q̄ habitant in domo tua in secula seculorū laudabit te. Decēnouenalis cyclus. Decēnouenalis cyclus dicitur quasi decem et nouē annoꝝ cyclus. Per tot enī annos peragit luna cursum suum nitens cōtra firmamētum. Dividit̄ aut in duo id est in duodeci cōes. et yembolismales annos. Lōmunes.

Lōmunes dicuntur cum duo equales. xij. mensium lunariū: a pascha vñq;

Sex etates mūdi.

Sex etates mūdi.

1107.

73

Liber

ad aliud pascha concurrunt

Embolismus.

Embolismus q̄ sup crescentē dicitur ē
is: q̄ a pascha ad aliud pascha. xiiij. mē-
ses. i. xiiij. nonas lunas habet. Hoc totū
ideo sit: q̄ pascha āte eq̄noctiū et añ. xiiij.
lunā aprilis: q̄ apud hebreos primus ē.
agi non licet. Diuiditur adhuc in duo: i
ogdoadē et endecadē. Ogdoas sūt. viij
anni. Endecas. xi. Duo enī cōes semp
pcedunt. iij. embolismū. In. viij. āt loco
pcedit vñ cōis embolismū. Hic numer
us egdoas appellatur. Deinde iterum
semp duo cōes p̄eunt terciū embolis
mum. In. xiiij. loco vñus annus tñ p̄e
dit embolismum: et hic numerus ende
cas vocatur.

Solaris cyclus.

Solaris autem cyclus vigintiocto
annis peragitur propter septē bisextos
Oporet enī vt bisextus singulos dies
septimane tangat: et sic per eosdem re
currat. Septies aut. iij. sūt. xx. et. viij.
Bisextus enī in q̄rto anno interponit.
Lunarē cursum: sic in articulis adiunc
tis vnguis cōputabis. A radice pol
licis: leue man⁹ incipe: et p̄ singulos ar
ticulos et vngues numera. et in fine mi
nimi digiti. xix. annos habebis. Sola
rem aut sic in articulis vtriusq; manus
et q̄ vnguis cōputabis. A minimo
digito leue man⁹ inchoa: et p̄ transuersū
in. iij. digitis numera. in. iij. semp bis
extum nota: in altera simili manu: et ha
bedis. xxiiij. annos. Deinde in vtriq; pollicē
binos annos: qui poribus iuncti
reddūt. xxvij. annos. Geminus aut est
solaris cursus. Unus quo quotidianē ab
orientē in occidente firmamentū seq̄tur
Alter quo cōtra firmamentū nitens. xx
vij. annis gradif. His cyclis duob; con
siftur magnus annus. Mā vities et oc
ties. xix. vel decies: et nonies. xxvij. sūt
d. xxx. duo anni. Post quos oēs plane
te et oēs stelle ad p̄iū pūctū. vnde di

gressi sunt: recurrūt: et p̄ easdē lineas vt
pius redeat. Luna nāq; quodlibet zo
diaci signū: duobus diebus et. vij. horis
ac bissexnius hore lustrat oia signa. xx
vij. dieb⁹: et. viij. horis puolat. Hercu
rius aut quodq; signū. xxvij. diebus et
vi. horis totū zodiacū. ecc. xxvij. dieb⁹
puolat. Tenuis vero quodlibet signum
xxvij. diebus: et. v. horis. totū signifex
ccc. xlviij. dieb⁹ circuit. Sol. xxx. dieb⁹
et. x. horis semisse: singla signa lustrat
ōēm zodiaci ambitū. ccc. lxv. diebus: et
vij. horis p̄trāsuolat. Mars quodq; sig
nū. lx. dieb⁹. et. xxij. horis: oia signa duo
bus annis plabitur. Iouis stella singul
signis vñi annū imorat: oia enī sig. xij.
annis p̄uagat. Saturnus in vno quoq;
signo duos annos: et. c. lxxxij. dies. et. xv
horas. i. dimidiū annū imorat: totum
aut signiferi circulū. xxx. annis ppter ni
miā altitudinem p̄tra celū: sicut alij p̄cur
rens plabit. Ciclos eusebius cesariensis
primus instituit: postea theophilus ale
xandrinus epūs: rogatu leonis pape lu
cidius exposuit: deinde dyonisi⁹ abbas
rome vt hodie habet scripto p̄tulit.

De equinoctijs et solsticijs.

Equinocia et solsticia faciunt. iij. zodi
aci signa in modū crucis equali spacio
locata. Nam signū arietis in quo sol est
creatus in oriente est positū: qđ facit ver
nale equinoctiū. Libra: in qua est luna
cōdita est in occidente. Huic opposita et
facit autūnale equinoctiū. Lācer āt ver
sus aq̄lonē tenet celum ybi est altissimū
et facit estiuale solsticiū. Capricorn⁹
x̄sus austrum p̄mit celum ybi est humil
limū: et facit hyemale solsticiū. Eq̄no
ctium dicit ab equa et nocte grece vero
ismeria ab equa et die. quasi equi dies
Vernale equinoctiū nō. viij. sed. xij. ka
leñ. aprilis habendū: lex et euangelium
clamat: vt horologij manifeste inspecto
pbat. Scđm enī legem nō licuit pascha
ante equinoctiū celebrari. Qui aut euā

De ymagine mundi

gelium diligenter legerit: dñm nō. viij. sed. x. kaleñ. apalis passum videbit. Si ergo. viij. kaleñ. apalis est equinoctiū tunc dominus contra legez: pascha: ante equinoctiū celebravit: qui legez nō soluere: sed implere venit. Sed et iudei contra patrium morem gesserunt: quod incōuenienti termino egerūt. Uerumta mē cū hoꝝ neutrū fuerit transacto. xij. kaleñ. apalis equinoctio dñs solito moꝝ: pascha cū iudeis. xj. kaleñ. apalis celebrauit: paschali die quod erat. x. kalē. suo sanguine nos redemit. viij. kaleñ. resurrexit. Autumnale quoꝝ eqnoctium non. viij. sed. xij. kaleñ. octobris habendum demonstrat horologium. Solsticiū non ideo dicitur ꝑ sol stet: sed ꝑ altius celum scandere non valens retroꝝ dum flectat. Estiuale solsticium nō. viij. sed. xj. kaleñ. Iulij horoscopus habendum clamat horologij: quod noctē breuissimā diem facit longissimum: cuꝝ sol scanderit cancri signū. Hyemale quoꝝ solsticium: nō. viij. sed. xij. kaleñ. Januarij habendū. Eadem ratione pbaſ cū sol in capricorno positus breuissimū diem et longissimam habere noctem non ignorat.

De saltu lune.

Luna a sole recedens post. xxix. dies et horas. xij. cum iterū consequit: ꝑ hora. xij. nondū peracta a sole reaccendit. Restant enī ex hora. xij. per singulos mēses quattuor momenta et vicia vnius momenti: et vnius aethomus. Hec ꝑ singulos menses augmenta per. xix. annū integrꝝ diē pficiunt. Qui dies numero lune subtrahitur: dum pma pro. xxx. computatur: isq; saltus lune nominat. Ideo autem in decimo nono anno: ꝑ in Julio mēse fit saltus lune: quia et hoc facit mīastronomie egyptus.

De minutis.

Nam hic sepius minute ponunt que forsitan plerisq; minus sciuntur. Scis-

endum ꝑ vncia est. xij. pars cuiusq; rei in. xij. diuise. Semis vel semisse dñm: dia pars cuiusq; rei in duo diuise. Bissecus due partes alicuius rei in tria partite: tercia sublata. Quelibet autem pars illarum trium dicitur trinies. Rei enim in quatuor diuise partes: quarta pars dicitur quadrans: relique tres dodrans.

De Regularibus feriarum ꝑ concurrentium.

Regulares feriales et concurrentes: a martio sumunt initium: a quo olim romani habuerunt anni principium. A romani enim sunt inuenti. Regulares dicuntur inde. ꝑ calculatores regant. Currentes vero inde ꝑ regularibus concurrent. Regulares tale exordium habent. Solaris annus. ccc. lxv. dichus. peragitur. Sol autē per singula duo decim signa triginta diebus immorat. Duodecies ergo triginta vel tricies duo decim sunt. ccc. lx. Quicq; remanentes. Hi sunt regulares martij. In ceteris autem mensibus sic oriuntur. Precedetis mensis dies cū regularib; in septez eōs partes partire quod remanet: da sequenti mensi pro regularibus. Elerbigratia. Martius habet dies. xxxi. et quinq; regulares: quod sunt septies quinq; ꝑ remanet vnis. Hic erit regularis aprilis. Sic in ceteris. Concurrentes autem habent hoc exordium. Solaris annus habet ebdomadas quinquaginta duo ꝑ vnu diem. Hic vnu dies erit primo anno solaris cycli concurrens: quia concurrit cum regularibus ad veniendam feriam in kaleñ. mensium. Singulis annis ad de vnu vſq; ad septē. Quarto āno bissexus pro concurrente accipitur. ideo qn̄to anno una concurrens trāsilitur. Bissexili anno verte in Januario et Februario bissexto pro concurrente. In reliq; mensibus concurrent. Primus annus in creatione mundi fuit sine concurrente.

74

Liber

Quotta feria fuerit in. ix. kaleñ. aprilis vel. vij. kaleñ. martij: tot erit cōcurrentes illo anno. Noniūge cōcurrentes regularibus: si infra. vij. fuerint: talis erit feria in kalendis cūnusq; mensis. Si septem excesserint. vij. sublatis qd remanet erit feria. Hi enī regulares atq; cōcurrentes sephenarium numerū nō excedunt.

De regularibus et epactis.

Regulares lune et epacte a septēber in iūlū sumūt: quem egypti ponūt anni p̄incipiū. Ab ip̄is enī sūt inuēti. Hi regulares simile habent exordiū ut supiores et ideo septēber habet qnq;. In reliquis mensib; sic inueniunt. Precedentis mēsis dies cū regularibus sume: si tricesimam habet lunā. xxx. tolle qd remanet tribue mensi sequēti p regulari. Si dō xxix. his sublatis: qd remanet erūt regulares.

De epactis

Pacte dō sic orūnt. Annū sola e ris habet. ccc. lxx. dies: lunaris aut. ccc. liij. Qui numerus ab alio. xj. diebus supatur. Hi vndeци epacte id est adiectiones noiantur: qd singulis annis regularibus mēsiū ad inueniendam lunā adiiciunt. Singulis ergo annis adice. xj. si infra. xxx. fuerit numerus ipē erūt epacte p̄ntis anni. Sive tra. xxx. tolle. xxx. qd remanet erūt epacte. Clerbigfa. Primo anno. xj. secūdo iterū. xj. erūt. xxij. tertio itē. xj. erunt xxxii. sublatis. xxx. erūt. iij. epacte Sic deinde. Regulares addit epactis si istra xxx. fuerit numerus: talis erit luna i kalen. mensiū. Si ultra: tolle. xxx. quot remanet: tota erit luna. Primū ergo annū decēnouenal is habet. xxx. epactas: sed ideo dicitur qd nullus habeat: qd singulis mensibus. xxx. reiciunt: et nulla solis regularibus inuenit. Quotta luna fuerit in. xj. kaleñ. aprilis. tales erūt epacte anni illi^o. Quot horis luna luceat

Luha prima lucet. iiiij. punctis. Secunda. viij. p̄uctis. Tercia. xij. et sic usq;

ad plenilunium quoddie. iiiij. p̄ucti adiiciunt. In decrescēdo similiter quoddie. iiiij. auferunt. In plenilunio tota nocte luceat. Cum est. xxx. nihil. In lunari cōputo. v. p̄ucti faciunt vnam horam. De unaquaq; ergo die. iiiij. punctis acceptis. et. v. vnicuiq; hore distributis: quot horis luna in nocte luceat citi^o videbis. Rotandū qd ligna in decrescente luna: vel post iulū et augustū in ēsem precisa a vermis traminibus et carie manebūt illesa. Estatem quacunq; lune quater multiplica. Huncq; numerū ter dicto: et quot in summa reperi: tot partibus zodiaci lunā a sole noueris distare et solem post totidē dies ad cūdē locū venturum. In quo signo luna sit. Sol cūlibet signo. xxx. diebus minorazatur. Etide g in quo signo sit: et quot dies adhuc in eo moraturus erit: tot ex predicta summa cīdē signo tribue: reliquos qd eadē summa supuerint sequentibus signis p. xxx. displices: et cui signo de fuerint. xx. in eo esse lunam noueris.

Annus domini.

Inueniendum annū dñi: ordinates inductionum ab incarnatione eius: qui sunt. lxx. per. v. multiplica addens. xij. quia tres inductiones annū nativitatis xp̄i p̄cesserant. et sunt mille. c. xx. His addit inductionem p̄sentis anni: et habebis annum dñi. Indictiones. Ad inueniēdam inductiones transacti anni cum inductionib; tribus qd ei^o nativitatē p̄cesserant per. xv. partire quot remanserint: tota est indictione. Si nihil remanserit. xv. erit.

Epactas

Inueniendas epactas Annos domini per. xix. diuide quod remanserit per. xj. multiplica. si istra. xxx. fuerint: epacta illius anni erit. Si ultra. xxx. ablatis qd remāct p epactis habebis. Qd natus est dñs. xj. epacte erant.

Solaris annus.

De imaginie mundi

a Dīueniēdū solarē ānū annis dñi
adde. viij. q̄ tot anni solaris cycli
ei⁹ natuitatē p̄cesserāt. Hāc sūmā p. xx
z octo diuide q̄t remanēt tot⁹ erit. Si ni
hil remanet. xvij. Cōcurrētes.

a Dīueniēdas p̄currētes. ānos dñi
sume t. pp̄l nūm bisexti q̄tā ptem
totius numeri eis adde. iij. regulares
adde: q̄ tot cōcurrētes ei⁹ natuitatem
p̄cesserāt. Hūc totū numerū p. viij. diui
de: t q̄t supsūt illius anni concurrentes
erūt. Si nihil. viij. existūt. Bissexus

Dīueniēdū bissextū ānos dñi
a p. iij. diuide q̄t remāserint: tot⁹
est annus a bisexto. Si nihil re
māserit bissextus erit. Similiter solarē
ciclū sublatō anno: p. iij. deinde: qui re
manet ānus a bisextō ē. Ciclū lunaris

Dīueniendū lune cyclo: de
a annis dñi duob⁹ sublati: q̄ eo
nato de eodem cyclo restabant.
Decēt septē enī p̄cesserāt: ceteros p. xix
diuide: qui supfuerit anni lunaris cycli
erūt. Si nihil remāserit. xix. erūt. Hic p
rie est romāoz sicut decēnouenalis he
breoz. t sicut p. istū pascha: ita p. illū co
gnoscit que ē lunaris accēsio. Decē

Dīueniendū decē (nouenal
a nouenalis cicli annū Annus do
mini sp vñ adice: q̄ secūdo ei⁹
anno natus ē dñs: ac p. xix. diuide. q̄ re
māserint instās annus erit. Si nihil re
māserit. xix. erit. Annos ab initio mun
di: muta in. xv. kaleñ. aplis: q̄ ibi ē pri
mas dies seculi.

Monos dñi muta i. viij. kaleñ. iaz
a uarij. Ciclū lunarē in kaleñ. iaz
uarij. Ciclū solarē ibidē. Ciclū
decēnouenale in noua luna aplis. Con
currētes in kaleñ. martij. Epactas i ka
leñ. septēbris. Indictōes in. viij. kaleñ.
octobris. De clauib⁹ terminorū

Dclaves terminōz inueniēdas:
a sume annos decēnouenal cycli:
t. viij. dies ebdomade: q̄ simlītū

cti fiūt. xxvij. t hec ē p̄ma clavis. Secū
do vñ āno iūge. xix. cū prima clavis fiūt
ply. tolle. xxx. remanēt. xv. t hec ē secū
da clavis: sic fac p singulos ānos vñq; ad
xix. annū. In. xix. anno iūge. xvij. pp
ter saltū lune. t sic inuenies primā. Hic
aut̄ memor esto: vt cū numer⁹ sup̄dier⁹
xl. excreuerit. xxx. recisis: remanens est
clavis. Terminus pascalis

Erminus pascalis. xij. luna ē
t april: t pasca iudeoz. Ergo p̄

vernale eq̄noctiū vbi cū luna
xij. occurrit: ibi absq; dubio termin⁹
pascal erit: t in sequēti dñico pasca no
strū cōstabit. Si termin⁹ in dñica obue
nerit: in sequēti dñica pascha celebran
dū erit. Hūc termin⁹ puersus. Mone april
sed et feriā ei⁹ facilime poteris reperire.
Termin⁹ at a. xij. kal. aprilis vñq; ad. viij
kaleñ. maij sūt req̄redi. Quos etiā sic i
uenire poteris. Termin⁹ precedentis an
ni pone in primo articulo pollicis leue
man⁹: t sic p singulos articulos vngues
q; digitoz eiusdem manus d̄ies termino
rum computa: qui iterū ad p̄mum arti
culum occurrit terminus erit. Ut aliter
a termino cuiusq; āni nichea: et retro vñ
q; ad. xij. litterā calcula: t habebitis ter
mini sequentis anni: si cois est ann⁹. Si
autē embolismus est: in ante cōputa vñ
q; ad. xx. litterā t habebis terminū. ver
bi grā. A termino primi anni: qui est i no
nas ap̄ilis retro numera. t i. xij. Ifa qđ
est. viij. kaleñ. ap̄ilis termini secūdi an
ni qui est cōmuniſ habebis. Ab hinc vñ
q; in. xx. litterā in antea: quod est ydus
ap̄ilis computa: t terminū terci⁹ anni:
qui est embolismus habebis. Aliter a ra
dice pollicis inchoa: t p singulos arti
culos trium digitoz calcula: t in quar
to digito hēbis terminū. Verbigrā pri
mo anno dic. Monas ap̄ilis. iij. nonas
iij. nonas. iij. nonas. kaleñ. april. ii. ka
leñ. iij. kaleñ. iij. kaleñ. v. kaleñ. vi. ka
leñ. vi. kaleñ. t. viij. kaleñ. occurrit termin⁹

Liber Anselmi

De regularibus

Egulares eiusdē termini sic inuenies, kalendis. aprilis. Pro prima feria pone: et sic usq; ad terminū eiusdē anni dies numera: q̄ta feria erit terminus tot erāt regulares. vbi grā kaleñ. ap̄lis. da dñice: et nonis ap̄lis obueniēt. v. ferie. quinq; ḡ erūt regulares. Sic in ceteris. v̄l aliter. Quot' est annus: decēnouenal' cicli: tot dies terminoꝝ a nonis ap̄lis in antea cōputa: et terminū habebis. vbi grā kaleñ. ap̄lis da dñice. et nonis ap̄lis obuenit. v. ferie. Quinq; ergo erūt regulares. Sic in ceteris. Porro si terminus aī kaleñ retro calcula: si post kaleñ in antea cōputa. Post. vi. idus Januarii vbi cūq; x. luna occurrit terminus. lxx. erit. quē sic reperies. Quot dieb' pascal' terminus a kaleñ. ap̄l: siue retro siue in aī abest: tot dieb'. lxx. mal terminus a uno kaleñ. februarii vel in ante vel retro erit. Post vii. idus marci. vbi luna: iiij. obuenierit: terminus. xl. me erit quē a. xiiij. kaleñ. martij ad instar pascal' distare p̄feries. Bis sextili anno. lxx. a. iiiij. kaleñ. februarij. xl. ab. xij. kal. martij regre. lxx. omni bisextili anno. xl. tūc tātumodo cū terminus aī bisextū aduenerit. Terminus rogationū est. xx. luna maij. Hunc require a nonis maij. vt sup. Terminus pentecostes est iiiij. luna Junij. Huc dō a. xiiij. kaleñ. iunij require p̄ oīa vt sup. Ad inueniēdas ferias terminoꝝ. Cōcurrētes p̄stis aī regularibus iunge: si infra septem fuerit nūs talis erit feria. Si ultra sublati. viij. qđ remanet: feria erat. A. v. kaleñ. decēbris usq; ad. iiiij. nonas eiusdē. Vbi cūq; dñica occurrit: aduentus dñi erit.

De embolismo.

Rimus embolismus. iiiij. nonas decēbris: luna prima in secūdo anno decēnouenalis cicli. Secundus embolismus. iiiij. nonas. Septemb̄ris in q̄to anno. Terci' embolismus.

iiiij. nonas marci. in. viij. anno. Eodē anno. iiiij. kaleñ. maij erit luna. xxvij. et i kalendis iulij. xxix. epactis mētientibus. Quartus embolismus. iiiij. nonas Januarii in decimo anno. Eodē anno erit luna xxvij. i kal. martis. epactis mētientibus nisi sit bisextus. Quintus embolismus. iiiij. nonas nouēbris in. xiiij. anno. Sextus embolismus. iiiij. nonas augusti in. xvij. anno. Septimus embolismus. iiiij. nonas martij i. xix. anno. Eodē anno luna erit xxvij. in kaleñ. maij. et. iiiij. in kaleñ. auggusti cōtra epactas lune saltu facti i iulio. Q̄ si tertio nonas martij embolismus lunatio negligit in. xix. anno terminus pascal. xv. kaleñ. maij. illo anno nō erit

Dies egyptiaci.

Dies egyptiaci ideo dicuntur: qđ ab egyptiis sūt inuēti: et qđ dicit tenebre ipsi tenebrosi inde nominātur: eo qđ cautos ad tenebras mortis pducere affirmanſ. Per descriptū volubile tēpus sic voluitur volubilis mūdus. Sed nos tēporis volubilitatē iam postponamus. et ad stabilitatem cui mente tendamus.

Explicit

Opera sancti Anselmi que is sc̄psit hoc libro cōsalutari fidore clauduntur. Anno xp̄i. 48. cccc. lxxxij. die vero vīcesimaseptima martij Fluēnberge. per Caspar hochfeder: opificem mira arte ac diligentia impressa.

